

Ջրվեժ անտառապարկում արդի լուծումներով հանրային այգու հիմնման ծրագիր

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն (լրամշակված տարբերակ)

Նախաձեռնող՝
«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ

Երևան 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը	4
2. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննական գործընթացը	7

3. Նախատեսվող գործունեության նախաձեռնողը, գործունեության գտնվելու վայրը, նպատակը	7
4. Ծրագրի իրականացման հիմքերը.....	8
5. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի և շրջակա միջավայրի նկարագիրը.....	8
6. 1 Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքը.	9
7. Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի և շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը.	18
7.1 Տարածաշրջանի նկարագիրը:.....	18
7.2 Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆ.	21
7. 3 Կլիման և օդային ավազանի իրավիճակը:.....	22
7. 4 Հողային ռեսուրսներ:.....	26
7. 5 Ջրային ռեսուրսներ:.....	26
7. 6 Համայնքի և անտառապարկի կենսաբազմազանությունը	27
7. 7 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.	44
7. 8 Հատուկ պահպանվող տարածքներ.	44
8. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը	45
9. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ.....	45
9. 1 Արտադրական հզորություններ և նախատեսվող գործողություններ.	48
9. 2 Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.	56
9. 3 Կեղտաջրերի հեռացում.	57
9.4 Հողային ռեսուրսներ.	57
9.5 Բուսական և կենդանական աշխարհ.	57
9. 6 Թափոնների առաջացում.	58
9.7 Սոցիալական.	58
10. Երջակա միջավայրի վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների	60
10.1 Օդային ավազան.	61
10.2 Հողային ռեսուրսներ.	61
10.3 Ջրային ռեսուրսներ.	61
10. 4 Կենսաբազմազանություն.	61
10.5 Թափոններ.	62
10.6 Աղմուկ և թրթռում.	62
10.7 Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.	63
10.8 Սոցիալական հարցեր.	63
10.9 Տարածքի բարեկարգում.	64
Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան	68
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	80

1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը

■ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին (2023թ. մայիսի 3), (այսուհետ՝ Օրենք)- կարգավորում է հիմնադրությամբ փաստաթղթերի (ՇՄԱՌԳ) և նախատեսվող գործունեությունների շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունների գնահատումները (ՇՄԱԳ), դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Համաձայն օրենքի լիազոր մարմինը՝ շրջակա միջավայրի նախարարությունը իրականացում է հիմնադրությամբ փաստաթղթի և նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, տրամադրում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական եզրակացություն:

■ «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-522-Ն (ընդունված 1999 թ. և լրամշակված 2022 թ.))- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

■ «Բնության հատուկ պահպանվող արածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)- սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքներն, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները, առանձնացնելով չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և ղեկավարելու գործընթացները:

■ «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998)-սահմանում և կարգավորում է իրավական և քաղաքականության հիմքերը ՀՀ տարածքում՝ պատմամշակութային անշարժ հուշարձանների, պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման համար, կանոնակարգում է պահպանության և օգտագործման իրավահարաբերությունները:

■ ՀՀ Հողային օրենսգիրքը (2001թ.) - սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսվարման տարբեր կազմակերպական իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը:

■ «Բուսական աշխարհի մասին» (1999) ՀՀ օրենք-նպատակը բուսական աշխարհի, կենսաբազմազանության պահպանության ապահովումն է: Կարգավորում է ՀՀ բույսերի պահպանության պաշտպանության, օգտագործման, վերարտադրության և կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա մարդկանց գործունեության ազդեցության քաղաքականությունը, սահմանում է նաև էնդեմիկ և վտանգված

տեսակների, մոնիթորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:

■ «Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000)–նպատակը կենդանական աշխարհի պահպանության ապահովումն է: Կարգավորում է կենդանական աշխարհի և կենդանիների պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման, վերարտադրության և կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա մարդկանց գործունեության ազդեցության քաղաքականությունը, սահմանում է էնդեմիկ և վտանգված տեսակների, մոնիթորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:

■ «ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է: Սահմանում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հասարակության պարտավորությունները, ջրի ազգային քաղաքականության և ջրի ազգային ծրագրի մշակման կարգը, պետական ջրային կադաստրի և մոնիթորինգի, ջրային ռեսուրսների օգտագործման թույլտվություն տրամադրող համակարգերի ստեղծումը, անդրսահմանային ջրային ռեսուրսների օգտագործումը, ջրի որակի չափանիշները, հիդրոլոգիական կառուցվածքների շահագործման անվտանգության խնդիրները, ջրային ռեսուրսների պահպանություն և պետական վերահսկողությունը: Ապահովում է հանրության համար համապատասխան տեղեկատվության մատչելիությունը:

■ «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004 թ.)-սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

■ «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998)-կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը:

■ «Հողերի օգտագործման եվ պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.) - սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Կառավարության որոշումներ»

«ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N 71-Ն և «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N 72-Ն ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի որոշումները - սահմանում են ՀՀ բուսական և կենդանական աշխարհների հազվագյուտ, անհետացած ու անհետացող, կրճատվող, անորոշ տեսակների կենսաբանությունը, թվաքանակը, տարածման վայրերը և ձևաբանությունը:

«ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. N781-Ն որոշումը-սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման ընթացակարգը:

«Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 25.09.2014թ. N1059-Ա որոշում – Հաստատում է ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը՝ համաձայն N1 հավելվածի, Հայաստանի բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պահպանության և օգտագործման բնագավառի 2014-2020 թվականների պետական ծրագրի միջոցառումները՝ համաձայն N 2 հավելվածի:

«Հայաստանի Հանրապետության կենսաբանական բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման բնագավառներում ռազմավարությանը եվ գործողությունների ազգային ծրագրին հավանություն տալու մասին» կառավարության 10.12.2015թ. նիստի N54 և «Հայաստանի Հանրապետությունում անապատացման դեմ պայքարի ռազմավարությանը և գործողությունների ազգային ծրագրին հավանություն տալու մասին» կառավարության 27.05.2015 նիստի N23 արձանագրային որոշումները, ներառյալ ՀՀ կողմից վավերացրած բնապահպանական միջազգային պայմանագրերի պահանջները:

ՀՀ կառավարության 30 դեկտեմբերի 2023թ. «ՀՀ կառավարության 2014թ. նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N2343-Ն որոշում:

ՀՀ կառավարության 24. 12. N1793-Ն որոշում՝ «Հայաստանի Հանրապետության Կոտայքի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին»՝ՀՀ Կոտայքի մարզի պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը:

ՀՀ կառավարության 02.11.2017 թ. N 1404-Ն որոշում՝ «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ ՀՀ կառավարության 20.07.2006թ. N1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»:

2. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննական գործընթացը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումն իրականացվում է համաձայն՝

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014թ.- ի ՀՕ-110 ՀՀ Օրենքում՝ 2023թ. մայիսի 3-ի փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք)՝ սահմանված դրույթներին համապատասխան: Այն կարգավորում է շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրությային փաստաթղթի և նախատեսվող գործունեության ազդեցության փորձաքննության իրավական, տնտեսական և կազմակերպական հիմունքները: Բոլոր նախատեսվող գործունեությունները, որոնք կարող են ունենալ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, մինչև իրականացումը ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) և փորձաքննության:

Համաձայն Օրենքի՝ գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա, և Բ: Ներկայացվող նախատեսվող գործունեությունը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության համաձայն՝ Օրենքի 12-րդ հոդվածի 6-րդ կետի՝ «Փորձաքննության ենթակա են նաև սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերում չթվարկված Կառավարության հաստատած գործունեության տեսակները, որոնք իրականացվելու են բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում կամ անտառային հողերում կամ բնակավայրերի կանաչ գոտիներում կամ պատմամշակութային հուշարձանների սահմաններում կամ բնապահպանական հողերում, և որոնք ներառված չեն պետական փորձաքննական դրական եզրակացություն ստացած հիմնադրությային փաստաթղթերում: Այս դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է Բ կատեգորիայի ընթացակարգով»:

3. Նախատեսվող գործունեության նախաձեռնողը, գործունեության գտնվելու վայրը, նպատակը

«Ջրվեժ» անտառպարկի տարածքում այգու հիմնման աշխատանքներն իրականացնում է «ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊ ընկերությունը, որի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ ք. Երևան, Պ. Սևակի 11/1: Աշխատանքային նախագիծը մշակվել է «Էլեկտրիկ արքիտեքս» ՍՊ ընկերության կողմից:

Նախագծվող տարածքը գտնվում է ջրվեժ գյուղի անտառում, Ջրվեժ համայնքի վարչական տարածքում: հողատարածքը մոտավորապես 2.1 հա է տեղանքը կիսավայրի անտառ-պարկ է, որը բաղկացած է հիմնականում փշատերև ծառերից և թփերից, կան և՛ գերաճած խիտ տարածքներ, և՛ սիզամարգեր, տեսարանով դեպի հարակից տներով բլուրները տեղանքն ունի բավականին կտրուկ ռելիեֆ և գտնվում է ծովի մակարդակից 1500-1550 մետր բարձրության վրա Տարածքի տեղադիրքը, ճարտարապետական լուծումները հնարավորություն կստեղծեն, թե զբոսաշրջիկներին և թե տեղացիներին

իրենց հանգիստը և միջոցառումները կազմակերպել նշված տարածքում:

Նախատեսվող գործունեության նպատակն է Ջրվեժ անտառպարկում արդի լուծումներով հանրային այգու հիմնում:

Համաձայն «Ջրվեժ» Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կանոնադրության՝ թույլատրելի է տարածքում կազմակերպել բնակչության մասսայական հանգիստը (ամենօրյա) և զբոսաշրջություն (այդ թվում՝ էկոզբոսաշրջություն) և դրանց հետ կապված սպասարկման ծառայությունների մատուցումը: Տարածքի բեկման կոորդինատները ներկայացվում են ArmWGS84 համակարգով.

	x	y
B-01	4449729.83	8468474.17
B-02	4449776.85	8468407.33
B-03	4449872.26	8468428.85
B-04	4449905.80	8468434.33
B-05	4450012.65	8468376.50
B-06	4450025.24	8468453.80
B-07	4450021.17	8468463.62
B-08	4449999.71	8468534.87
B-09	4449976.13	8468613.14
B-10	4449953.45	8468675.37
B-11	4449942.56	8468686.27
B-12	4449931.84	8468692.40
B-13	4449920.60	8468694.94
B-14	4449881.53	8468688.32

4. Ծրագրի իրականացման հիմքերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմման համար հիմք է հանդիսացել «ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍԹ» ՍՊ ընկերության և ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության միջև կնքված համագործակցության հուշագիրը: Հավելված 1:

5. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի և շրջակա միջավայրի նկարագիրը

Նախագծվող տարածքը գտնվում է ջրվեժ գյուղի անտառում, Ջրվեժ համայնքի վարչական տարածքում: Ջրվեժ համայնքը գտնվում է Երևան քաղաքի անմիջական մոտակայքում՝ հյուսիս-արևելյան մասում, Արարատյան հարթավայրի հյուսիս-արևելյան մասինախալեռնային գոտում:

Ջրվեժ գյուղը պատմականորեն ձևավորված բնակավայր է: Այն հիշատակվում է V

դարից: Բնակավայրին բնորոշ են նեղիկ, ծուռումուռ փողոցները և մեկ-երկու հարկանի ցածրահարկ բնակելի կառուցապատումը: Դեռևս խորհրդային տարիներին գյուղին կից տեղակայվել են արտադրական ձեռնարկություններ, որոնց շուրջ կազմավորվել է խոշոր բնակելի բանավանը (ա.կ. միկրոշրջանը)՝ իր ենթակառուցվածքներով (դպրոց, մանկապարտեզ, խանութներ և այլն): Վերը նշված տարածքները համայնքում կենտրոնական դիրք են գրավում, կարևոր տեղ զբաղեցնելով բնակավայրի կենսագործունեության մեջ:

ՀՀ Կոտայքի մարզի Ջրվեժ գյուղական համայնքի տարածքով է անցնում Երևան-Գառնի-Գեղարդ պատմամշակութային և զբոսաշրջային կարևոր հատակագծային հաղորդակցական առանցքը: Գառնիի ուղղությամբ Ջրվեժ համայնքին սահմանակից է Ջրվեժի ծառաբուծական զբոսայգին: Զբաղեցնելով տարանցիկ դիրք՝ Ջրվեժ համայնքի տարածքը կարևոր դեր է խաղում Երևանի ագլոմերացիայի կազմավորման և փոխկապակցված՝ զարգացման տեսանկյունից: Ներկայումս այն երկայնական և լայնական ուղղություններով ձգված, անկանոն ձևի տարածված հատակագծային կառուցվածքով մի բնակավայր է:

1970-1980 թվականներին Ջրվեժի հյուսիս-արևելյան մասում տեղադրվեցին տարբեր կազմակերպությունների այգեգործական ընկերությունների հողամասերը, որոնք այսօր բավականին մեծ զանգված են կազմում և ընդգրկված են համայնքի սահմաններում որպես բնակավայրի հողեր: Վերջին տարիներին Երևան-Գառնի ավտոխճուղու երկու կողմերում արագ տեմպերով կառուցվում են զվարճանքի և հասարակական սննդի բազմապիսի օբյեկտներ (հյուրանոցներ, խաղատներ, ռեստորաններ, հարսանյաց հանդեսների սրահներ և այլն): Համաձայն գլխավոր հատակագծի՝ բնակավայրը, համայնքի տարածքում հողերի սակավության պատճառով, ներկայումս զարգանում է հիմնականում նախկին գյուղատնտեսական հողերի հաշվին:

Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է «Ջրվեժ» անտառպարկի» տարածքում, զբաղեցնելով 2,1հա:

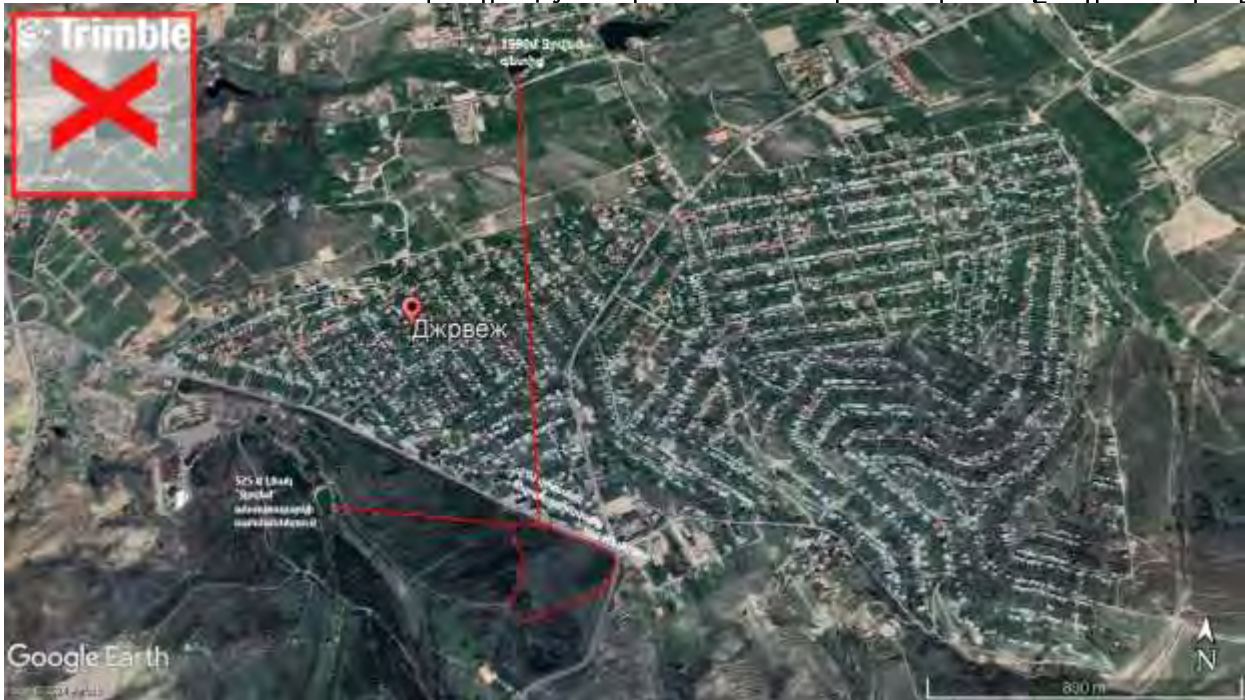
6. 1 Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքը.

Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է Ջրվեժ համայնքից 460մ, Ողջաբերդից՝ 760մ, մայրուղուց՝ 9մ հեռավորությունների վրա: Մոտակա մակերևութային ջրային ռեսուրսը անտառպարկի տարածքում գտնվող լճակն է, որից գտնվում է 630մ, իսկ իսկ Ջրվեժ գետից՝ 2կմ հեռավորությունների վրա: Նախատեսվող գործունեության և դրա հարակից տարածքում գետեր և խորքային ջրեր չկան:

Նկար 1.
Իրավիճակային հատակագիծ

Նկար 2.
Իրադրության սխեմա համապատասխան նշագրումներով

Ինչպես երևում է նկար 2-ից Ջրվեժ անտառպարկի լճակից հեռավորությունը կազմում է 525մ, Ջրվեժ գետից՝ 1590 մետր, H3 մայրուղուց՝ 10մ, մոտակա բնակելի տնից (ենթակառուցվածքից)՝ 25 մետր:

Նկար 3.

Նկար 4.

Նկար 5.6

Արք7,8

Ճեմուղի

- Գոյություն ունեցող ինտիուսային անցում
- Չարգացման տարածք
- Չարգացման տարածք

1. տարածք դրոնդ կարելի է հանգստանալ, կայել ծառերին, երկնքին, թռչուններին
2. հատված պրկնրկի և տարածքն ուսումնասիրելու համար
3. տարածք կենտրոնացման և հանգստի համար, յոգայի գոտի
4. տարածք անֆիջատրոնի համար

Նախատեսվող տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը՝ հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ բնապահպանական:

Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է Կոտայքի մարզի հարավ արևելյան հատվածում, Ջրվեժ գյուղի վարչական տարածքում, Երևան Գառնի մայրուղու աջ հատվածում՝ ծովի մակերևույթից 1400-1500մ միջին բարձրությունների վրա: Հողամասի տարածքում գերակշռում են տարբեր հզորություն ունեցող կավային հողերը:

Նախատեսվող գործունեության որոշ տարածքներում առկա է անկանոն բուսածածկ:

Նկար 9,10.

«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊ ընկերության կողմից՝ գործունեության ենթակա տարածքներում նախատեսվում են իրականացնել մաքրման, հարթեցման աշխատանքներ:

Սահմանված տարածքը հարթեցնելու համար անհրաժեշտության դեպքում կատարվելու են գրունտի (ոչ ավել քան 80 մ³) լցոնման աշխատանքներ Kamaz (բարձված քաշը 13տ) մակնիշի բեռնատար ինքնաթափով, որի երթևեկությունը սահմանափակվելու է կայանատեղին հատկացված տարածքով:

Ստացված շերտը նախատեսվում է ձեռքի գործիքով տոփանել և լցոնել մանրախճով (ընդհանուր ծավալը՝ 2000 մ³): Մանրախճի շերտը տոփանվելու է և վրայից մոնտաժվելու է թեթև պլաստիկ հատակով՝ ճեմուղիների համար, որն էլ լցոնվելու է մանրախճով:

7. Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի և շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը.

7.1 Տարածաշրջանի նկարագիրը:

Ջրվեժ գյուղական համայնքը գտնվում է Կոտայքի մարզի հարավային մասում, սահմանակից է Երևան քաղաքի երեք թաղային՝ Նոր-Նորք, Ավան-Առինջ, Էրեբունի համայնքներին և մարզի երեք գյուղական՝ Առինջ, Ձորաղբյուր, Ողջաբերդ համայնքների վարչական տարածքներին: Հեռավորությունը մայրաքաղաք Երևանից՝ 11 կմ է, մարզկենտրոնից (Հրազդան) 45կմ, Աբովյան քաղաքից՝ 9 կմ:

Համաձայն Ջրվեժ համայնքի սոցիալական կայքի տվյալների՝ այժմ համայնքի տարածքը կազմում է 16.46կմ², բնակչությունը՝ 6950 մարդ: Այստեղով են անցնում Երևան-Գառնի մայրուղին և Աբովյան-Մասիս ավտոճանապարհը:

Ջրվեժում ներկայումս տեղադրված են «Գեղարդ» մսամթերքի կոմբինատը, «Գամմա» պահածոյի գործարանը, բետոնի հանգույցը, քարի մշակման և այլ արտադրամասեր: Գյուղին հարակից «Մայակ» թաղամասի հարևանությամբ ժամանակին տեղակայվել էին խոշոր արտադրական ձեռնարկություններ: Վերջինիս նախկին հզորություններն ու տարածքներն, ինչպես նաև վերը նշված արտադրություններն այսօր մասնակի են օգտագործվում կամ ընդհանրապես չեն գործում: Համայնքի աղմուկի հիմնական աղբյուր է ավտոտրանսպորտը, որի մակարդակը կախված է տրանսպորտային հոսքերի ինտենսիվությունից: Համայնքն ունի բավական մեծ կանաչապատ մակերես, բայց բացակայում են ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքները (զբոսայգիներ, պուրակներ):

Համայնքում առկա են ջրամատակարարման, ջրահեռացման, ոռոգման, կանաչապատման, ճանապարհների ասֆալտապատման և այլ խնդիրներ:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում մշտապես իրականացվում են բնական էկոհամարագրի, կենսաբազմազանության, բնության ժառանգության պահպանության, գիտական ուսումնասիրություններ և մոնիթորինգ: Դեմդրոպարկում և անտառպարկում իրականացվում են արհեստական պայմաններում աճեցված տնտեսական, գեղազարդային և գիտական նշանակություն ունեցող տեղական և ներմուծված ծառաթփային բույսերի կենդանի հավաքածուների պահպանություն, վերարտադրություն՝ ապահովելով նախադրյալներ

բուսականության, բուսածածկույթային, գեղազարդային այգեգործության և լանդշաֆտային ճարտարապետության բնագավառներում գիտակրթական աշխատանքների իրականացման համար:

Կոտայքի մարզի Ջրվեժ համայնքում է գտնվում «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ը, որը բնապահպանական, գիտահետազոտական և գիտաճանաչողական կազմակերպություն է: Այն կազմավորվել է ՀՀ կառավարության 2002 թվականի հուլիսի 18-ի թիվ 1046-Ն որոշմամբ: Համալիրը զբաղեցնում է 23449.6հա տարածք: «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կազմի մեջ են մտնում «Էրեբունի» պետական արգելոցը, «Որդան կարմիր» պետական արգելավայրը,

«Հանքավանի ջրաբանական» պետական արգելավայրը, «Ջերմուկի ջրաբանական» պետական արգելավայրը, Ստեփանավանի «Սոճուտ» դենդրոպարկը, Բերդի «Սորաններ» դենդրոպարկը, Իջևանի «Դենդրոպարկ»-ը, Վանաձորի «Սարուխանյան Ժ.-ի անվան» դենդրոպարկերը,

«Ջրվեժ» անտառապարկը: «Ջրվեժ» անտառապարկը հիմնադրվել է 1977 թվականին՝ պետական անտառային ֆոնդի տարածքում: Այն գտնվում է Կոտայքի մարզի Աբովյանի տարածաշրջանում, Երևան-Գառնի մայրուղու աջակողմյան հատվածում՝ 1400մ բարձրության վրա: Սահմանակցում է Ողջաբերդ, Ջրվեժ համայնքներին և Երևան քաղաքին:

«Ջրվեժ» անտառապարկի ստեղծման նպատակն էր Երևան քաղաքի էկոլոգիական վիճակի առողջացումը, բնական միջավայրում մարդկանց հանգստի, մշակութային գեղագիտական պահանջների բավարարումը, նպաստելով արհեստական պայմաններում աճեցված տեղական և 100-ից ավելի ներմուծված ծառաթփային տեսակների (եղևնի կովկասյան, սոճի դրիմյան, խեժափիճի սիբիրական, թույա արևմտյան և այլն), պարտեզային ձևերի և դարավանադավորված տեղանքի հետ համադրվող տնտեսական, գեղազարդային և գիտական նշանակություն ունեցող պարկաշինության եզակի նմուշների պահպանությանը, վերարտադրությանը, ինչպես նաև նրանց էկոլոգիական առանձնահատկությունների ուսումնասիրությանը: Միաժամանակ անտառապարկը կնպաստի ընտրված և կլիմայավարժեցված լավագույն տեսակների ներդրմանը՝ կանաչ շինարարության տարբեր բնագավառներում: Երեք տասնամյակի ընթացքում ստեղծվել է մայրաքաղաքին մոտ գտնվող գեղազարդ տարածք:

Ջրվեժ համայնքի տարածքում է գտնվում «Ջրվեժ» անտառապարկը, որի տարածքի չափը և սահմանները հաստատվել են ՀՀ կառավարության 2009 թվականի հունիսի 18 -ի N 684-Ն

որոշմամբ՝ 423.8 հա: Տարածքի որոշակի հատվածը (260հա) անտառապատ է ծածկված հիմնականում արհեստական տնկարկներով: Հայաստանի բնական անտառներից և արտերկրից անտառապարկ են ներմուծվել շուրջ 128 ծառաթփատեսակներ, որոնք ընդգրկված են բույսերի 69 ցեղում և 32 ընտանիքում: Այստեղ հաջողությամբ հարմարվել և աճում են բարձրարժեք գեղազարդիչ տեսակներ՝ եղևնի սովորական, եղևնի փշոտ, սոճի դրիմյան, գիհիների 5 տեսակներ, թոյաների 3 տեսակներ 36 տեսակի վարդազգիների ընտանիքին պատկանող բույսեր և այլն: «Ջրվեժ» անտառապարկը միակն է Երևան քաղաքի մերձակայքում և հանդիսանում է քաղաքացիների հանգստի նախընտրելի վայրերից մեկը:

Նկար 12.

Անտառապարկի տարածքի զգալի մասը խոպան հողեր են՝ երկրորդական խոտային բուսական խմբավորումների բազմազանությամբ: Առավել զառիթափ լանջերը չխախտված բնական հանդակներ են՝ շատ թե քիչ լավ արտահայտված առաջնային բուսականությամբ՝ այդ թվում օշինդրային, տրագականտային գազերի ֆորմացիաներ: Առանձին կղզյակներով հանդիպում են հացազգատարախոտային խմբավորումներ՝ վայրի ցորենի մասնակցությամբ:

7.2 Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆ.

Ջրվեժ համայնքի տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի հյուսիս-արևելյան մասում, քաղաքի մոտակայքում, Արարատյան հարթավայրի հյուսիս-արևելյան մասի նախալեռնային գոտում: Խոշորացված համայնքի (Ջրվեժ, Ձորաղբյուր, Ձովք) վարչական տարածքը կազմում է 5490.55 հա, մշտական բնակչությունը 2019թ. տվյալներով կազմում է 10511մարդ: Ջրվեժ համայնքի տարածքում գերիշխում է տափաստանային, իսկ լեռնալանջերին՝ ալպիական լանդշաֆտը, որը ծառայում է որպես արոտավայր: Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանն իրենից ներկայացնում է հյուսիս-արևելքից հարավ-արևմուտք տարածվածությամբ կտրտված արտաբերման կոներ: Ընդհանուր առմամբ տարածքն ունի թեք ռելիեֆ: Տարածաշրջանում առկա դարավանդի նստվածքները բաղկացած են խոշոր կոպիճի շերտերից: Կան նաև մեղմաթեք ռելիեֆով, կտրտված ոչ խորը ձորերով տարածքներ: Թեք ու անտառազուրկ լանջերում շատ են հեղեղատներն ու փոքր հովիտները: Շրջանի տարածքի մեծ մասում տեղանքի թեքությունները 8°-ից չեն անցնում, ուստի տնտեսական յուրացման համար համեմատաբար դյուրին են:

Համաձայն Ջրվեժի գլխավոր հատակագծի՝ նկատի ունենալով համայնքի տեղադիրքը, ռելիեֆի առանձնահատկությունները (թույլ բլրակային, միատարր, համեմատաբար հարթ), բուսածածկից ազատ չիրացված տարածքները, նպատակահարմար է Ջրվեժ-Ողջաբերդ գոտին ընդհանուր առմամբ, և մասնավորապես, Ջրվեժի գյուղական համայնքը զարգացնել որպես հանգստի, զբոսանքի, սպորտի և բուժման քաղաքամերձ գոտի՝ մայրաքաղաքի բնակիչների համար: Տարածաշրջանը գտնվում է արարատյան հովտի արևելյան կողմում, որտեղ ձգվում է Գեղամա լեռնաշղթան՝ լավային ծածկույթով ուռուցիկ-վահանաձև մակերևույթի վրա վեր խոյացող հրաբխային կոներով: Լեռնաշղթան ունի 140 կմ երկարություն, ամենաբարձր գագաթը Աժդահակն է՝ 3597մ: Գեղամա լեռների զառիթափ լանջերը գրեթե ողողամաշված չեն, ինչը բացատրվում է կլիմայի չորությամբ: Լեռների գագաթային մասում հստակ երևում են հնագույն սառցապատումների հետքերը:

Լեռնային գոտու մակերևույթը բավականին բարդ է: Աժդահակի գագաթամերձ բարձրավանդակը կազմված է հրաբխային ապարներից՝ մասնատված բազմաթիվ խորը հովիտներով: Գեղամա լեռների արևմտյան լանջերն ալիքաձև և սանդղավոր են, կտրտված ժամանակավոր հոսք ունեցող հեղեղատներով, որոնք վարարում են գարնանային ձնհալքերի ժամանակ: Միջին լեռնային մասում գերակշռում են չորրորդային ժամանակաշրջանի

անդեզիտո-բազալտներ և բազալտներ: Դեպի Նորք-Ջրվեժ սարահարթ իջնող լեռնալանջերը խիստ մասնատված են՝ էրոզիայի ենթարկված հովիտներով և ձորակային ցանցով, որոնցով ձնհալքի և գարնանային վարարումների ժամանակ հոսում են սելավներ: Դրանց մի մասը իրացնում է Գետառ գետը, իսկ մյուս հիմնական մասը չի առաջացնում մակերեսային հոսք, այլներծծվում է: Շատ տեղերում ներծծված ջրերը երկրի մակերես են դուրս գալիս քաղցրահամ ջրերի աղբյուրների ձևով:

Տարածաշրջանում հարթավայրի և նախալեռների կցվանքատեղում հրաբխային ապարները մերկ են և հաճախ հողածածկույթի փոխարեն երևում է հզոր ժայռոտ զրահը: Հրաբխային ապարներն իրենց ամբողջ հզորությամբ պարզորոշ երևում են գետերի կանյոններում: Երևանը հյուսիս արևելքից և հյուսիսից գոտևորող Քանաքեռի բարձրունքը և Նորքի բլրազանգվածը տարածաշրջանում ձևավորում են պլատոյաձև սեղանատիպ զանգված, որը 10-150 թեքվածությամբ աստիճանաբար բարձրանում է մինչև 1250մ բարձրություն, ներառելով Ջրվեժ բնակավայրը:

Տարածաշրջանն ունի թեք, տեղ-տեղ մեղմաթեք ռելիեֆ, դարավանդային նստվածքներով, մերկացած հրաբխային ապարներով և ժայռերով: Ջրվեժ համայնքը գտնվում է սեյսմիկ միկրոշրջանցման 0,40-0,45g գոտում:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում սողանքային գոտիներ չկան:

7. 3 Կլիման և օդային ավազանի իրավիճակը:

Ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանների բնութագրի համար հիմք է ընդունվել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը՝ համապատասխան կլիմայական ցուցանիշները: Ուսումնասիրվող տարածքին բնորոշ է շոգ և չոր ամառը, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 22,1°C, հարաբերական խոնավությունը միջին ամսականը՝ 50%: Ձմեռը՝ ցուրտ, անհողմ, միջին ջերմաստիճանը 9.1°C, բացարձակ նվազագույնը՝ -31°C: Ուսումնասիրվող տարածքին բնորոշ է շոգ և չոր ամառը, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 22,1°C, հարաբերական խոնավությունը միջին ամսականը՝ 50%: Ձմեռը՝ ցուրտ, անհողմ, միջին ջերմաստիճանը 9.1°C, բացարձակ նվազագույնը՝ -31°C: Լրացուցիչ ներկայացվել է նաև Երևան Արաբկիր օդերևութաբանական կայանի կլիմայական տարրերի արժեքները՝ համաձայն որի, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 24,9°C, հարաբերական խոնավությունը միջին ամսականը՝ 50%: Ձմեռը՝ ցուրտ, անհողմ, միջին ջերմաստիճանը 11.9°C, բացարձակ նվազագույնը՝ -20,6°C:

Աղյուսակ 1. Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանի ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույնը °C	Բացարձակ առավելագույնը, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Զրվեմ	+5	-3.5	2.2	9.1	13.8	18.0	22.1	22.2	17.9	10.8	3.9	-2.5	9.1	-31	40
Էղնան «Արարկլի»	-2.7	-0.2	5.8	11.9	16.6	21.3	24.9	24.7	20.4	13.7	6.6	0.2	11.9	-20.6	41.9

Աղյուսակ 2. Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %														Ամենաբարձր ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %	
	ըստ ամիսների													Միջին տարեկան	Միջին ամսական խոնավությունը, %	Միջին ամսական խոնավությունը, %		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Միջին ամսական ժամը 15-ին				Միջին ամսական ժամը 15-ին	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Զրվեմ	80	79	68	63	62	56	50	50	51	64	77	80	68	80	-	50	-	
Էղնան «Արարկլի»	77	70	60	57	57	52	50	50	51	60	68	77	61	77	68	50	37	

Աղյուսակ 3. Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույնը													Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների														
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Տարեկան		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Զրվեմ	32	34	51	62	72	39	18	9	16	39	36	32	440	185	255
Էղնան «Արարկլի»	28	31	36	52	54	27	18	8	13	29	29	27	354	153	201
	25	28	44	34	47	47	34	22	47	34	48	26	48		

Աղյուսակ 4. Ճամփ

Բնակավայրի անվանումը	Աօրանքը	Կրկնելիությունը, %								Անտրոփ կրկնելիությունը, %	Միջին անակցումը հասարակական զբոսայգու գիծի հ/զ	Գերտեստի արտադրանքը հյուսիս - օգոստոսի ամիսների	Միջին արագություններից եվազացումը ըստ ուղղությունների հ/զ	Գերակցությունների և նվազումները - փետրվար ամիսների	Միջին արագություններից աստիճանային ըստ ուղղությունների համալսարան, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ													
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Երևան «Արաբկիր»	հունվ	13	29	8	7	14	20	6	3	45	0.9	ՀվԱր մ	1.7	ՀսԱրլ	1.9
	աբ	1.9	1.9	1.6	1.7	1.8	1.5	1.8	1.9						
	ապր	15	29	6	8	12	17	9	4	15	2.1				
	իլ	3.1	2.6	2.3	2.2	2.5	2.4	2.5	2.5						
	հուլիս	28	32	3	3	8	16	7	3	13	3.4				
	ս	6.0	4.8	1.7	1.7	1.7	1.7	2.0	2.6						
հոկտեմբեր	17	37	6	5	10	16	6	3	19	1.8					
բ	2.9	2.5	2.0	1.9	1.7	1.9	1.9	2.0							

Աղյուսակ 5. Չյան ծածկույթ

Բնակավայրի անվանումը	Չյան ծածկույթը			
	Առավելագույն տասնօրյակային բարձրությունը, սմ	Տարվա մեջ ձևածածկույթով օրերի քանակը	Չյան մեջ ջրի առավելագույն քանակը, մմ	Գրունտի առջման առավելագույն խորությունը, սմ
1	2	3	4	5
Ջրվեժ	55	77	-	-

Ջրվեժ համայնքի ֆոնային աղտոտվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է համաձայն Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն ՊՈԱԿ-ի էլեկտրոնային կայքում տեղադրված տեղեկատվության հիման վրա.

ժամանակավոր առաջարկություններ «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ ընակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները»

Բնակչության քանակը (հազար մարդ)	Ֆոնային կոնցենտրացիաներ (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	Ածխածնի օքսիդ (CO)
50 -100	0.098	0.007	0.034	1.3
10-50	0.095	0.006	0.033	1.1
<10	0.071	0.006	0.023	0.8

7. 4 Հողային ռեսուրսներ:

Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանում տարածված են շագանակագույն և կիսաանապատային գորշ հողերը: Շագանակագույն հողերի հողաշերտի հզորությունը միջին հաշվով տատանվում է 30-50 սմ-ի սահմաններում, ռելիեֆի իջվածքային մասերում հաճախ այն հասնում է 65-70 սմ-ի: Ըստ մեխանիկական կազմի այս հողերը դասվում են միջակ և ծանր կավաավազային տարատեսակների շարքին: Կախված ռելիեֆի պայմաններից և էռոզիայի ենթարկվածության աստիճանից՝ հանդիպում են ինչպես ավելի թեթև, այնպես էլ ծանր մեխանիկական կազմով հողեր: Հողերի կլանման տարողությունը համեմատաբար ցածր է, որը պայմանավորված է հումուսի սակավ պարունակությամբ և թեթև կավավազային մեխանիկական կազմով: Շագանակագույն հողերի ծավալային զանգվածը տատանվում է 1.24 գ/սմ³-ից մինչև 1.48 գ/սմ³-ի, տեսակարար զանգվածը՝ 2.50 գ/սմ³-ից մինչև 2.65 գ/սմ³-ի, խոնավությունը՝ 20-30%-ի սահմաններում:

Այս տիպի հողերը պարունակում են մեծ քանակությամբ կարբոնատներ՝ մինչև 10-25%, որն առաջ է բերում հողերի ցեմենտացիա և քարացում: Հողը և փխրուկաբեկորային մայրատեսակը հարուստ են հողալկալի մետաղներով, ֆոսֆորական թթվով և կալիումով: Անմշակ հողերում ստրուկտուրան խոշոր կնձիկային է: Կիսաանապատային գորշ հողերը ձևավորվել են տեղակուտակ, տեղակուտակողողաբերուկային խճային և խճաբեկորային կարբոնատային մայրտեսակների վրա: Այս հողերն ունեն հիմնականում կավավազային մեխանիկական կազմ, բավականաչափ կմախքային զանգվածի պարունակությամբ: Ստրուկտուրան փոշեհատիկային կամ վառողանման է, ջրակայուն ագրեգատների քանակը չի գերազանցում 30-35%: Առանձին տեղերում հողի խորը շերտերում հաճախ բավական քանակությամբ ջրալույծ աղեր են կուտակվում (մինչև 1-1.5%), որոնք գլխավորապես ներկայացված են CaSO₄, MgSO₄ և այլ աղերի տեսքով:

7. 5 Զրային ռեսուրսներ:

Կոտայքի մարզի տարածքով են հոսում Հրազդան, Մարմարիկ, Մեղրաձոր, Ծաղկաձոր, Դալար, Արջաձոր, ինչպես նաև Գետառ և Ազատ գետերը, որոնք ունեն ոռոգիչ նշանակություն: Ոռոգման համակարգում մեծ նշանակություն ունեն հատկապես Սևաբերդի, Մարմարիկի և Աղբյուրակի ջրամբարները, ինչպես նաև Ակնա լիճը (3032 մ բարձրություն), որով ջրարբիացվում են ամառային արոտավայրերը: Մարզը հարուստ է քաղցրահամ ջրերի աղբյուրներով (Գառնիի, Կաթնաղբյուրի, Սոլակի, Ալափարսի, Նուռնուսի, Արզականի, Գյումուշի, Մաքրավանի): Մարզում առկա են 440 բնաղբյուրներ և 200-ից ավելի խորքային հորեր:

Կոտայքի մարզի քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի տարածքներում կան տասնյակ լճեր, որոնց մի մասը չորանում է ամռանը: Կոտայքի մարզի լճերը տնտեսական նշանակություն գրեթե չունեն: Դրանք հիմնականում օգտագործվում են ոռոգման նպատակներով և ունեն տեղական նշանակություն: Մարզի ջրամբարներն օգտագործվում են ոռոգման, էներգետիկայի, ձկնաբուծական և բուժական նպատակներով: Հայտնի են Մարմարիկի և Աղբյուրակի ջրամբարները:

Տարածաշրջանի հիմնական ջրային զարկերակը Հրազդան գետն է: Հրազդանը հանրապետության խոշորագույն ու կարևորագույն գետերից է՝ Արաքսի ձախ վտակն է: Ունի 141 կմ երկարություն: Ավազանի մակերեսը 2650 կմ² է (առանց Սևանա լճի): Այն սկիզբ է առնում Սևանա լճից, հոսում հարավ-արևմտյան ընդհանուր ուղղությամբ,

անցնում Գեղարքունիքի, Կոտայքի մարզերով, Երևան քաղաքով, Արարատի մարզով և թափվում Արաքս գետը: Վերին հոսանքում մոտ 20 կմ հոսում է դեպի արևմուտք՝ այդ ընթացքում առաջացնելով գալարներ, միջին հոսանքում անցնում է նեղ ու խոր (120-150 մ) կիրճով, ստորին հոսանքում ուղղվում է դեպի հարավարևելք, դուրս գալիս Արարատյան դաշտ, դառնում հանդարտահոս ու ծովի մակարդակից 820 մ բարձրության վրա լցվում Արաքս: Գետի ընդհանուր անկումը կազմում է 1100 մ: Խոշոր վտակներն են Մարմարիկը, Ծաղկաձորը, Դալարը, Արայի գետերը, Գետառը: Մնումը հիմնականում ստորգետնյա (51%) և հալոցքային (37%) է, վարարումը՝ գարնանը, հորդացումները՝ ամռանն ու աշնանը: Հայաստանի Հանրապետության մակերևութային ջրերի մոնիթորինգը իրականացվում է ՀՄԿ ՊՈԱԿ -ի կողմից: Համաձայն «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ 2021թ շրջակա միջավայրի մասին ամփոփ տեղեկագրի տվյալների Հրազդան գետի ջրի որակը Գեղամավան գյուղի մոտ հատվածում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի քիմիական պահանջով, մանգանով, նատրիումով և բորով: Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև, Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև, Երևան քաղաքից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված լուծված թթվածնով, ամոնիում, ֆոսֆատ իոններով, մանգանով, վանադիումով, կալիումով, ընդհանուր և անօրգանական ազոտով և ընդհանուր ֆոսֆորով:

Նախատեսվող գործունեության և դրա հարակից տարածքներում գետեր և խորքային ջրեր չկան: Համայնքի սահմաններում հոսում է Ջրվեժ գետը, որն աղտոտվում է կենցաղային կեղտաջրերով: Համայնքը կոյուղացված չէ և կենցաղային կեղտաջրերը հիմնականում թափվում են աղբահորեր, ինչը ստեղծում է անբարենպաստ սանիտարահիգիենիկ պայմաններ և վտանգ է ներկայացնում ստորգետնյա ջրերի համար: Գլխավոր նախագծով նախատեսվում է համայնքի կոյուղացում և ցանցի միացում համայնքի մոտակայքով անցնող կոլեկտորին, ինչը կկանխի գետի աղտոտումը:

7. 6 Համայնքի և անտառապարկի կենսաբազմազանությունը

Բուսական աշխարհ. «Ջրվեժ» անտառապարկի տարածքը գտնվում է կիսաանապատային և լեռնատափաստանային գոտիների շփման գոտում և ունի կտրտված ռելիեֆ: Այս երկու գործոններն իրենց ազդեցությունն են ունեցել բնական ֆլորայի ձևավորման գործում: Անտառապարկի բնական ֆլորան ընդգրկում է Երևանի ֆլորայի (Արարատյան գոգավորության) ավելի քան 28%-ը կամ Հայաստանի ֆլորայի շուրջ 13%-ը (412 տեսակ, որոնք ընդգրկված են 247 ցեղի 57 ընտանիքի մեջև [3]: Անտառապարկում հաջողությամբ զուգորդված են բնական և արհեստական (գրադեցնում են անտառապարկի շուրջ 60%-ը) անտառտնկարկերը և լանդշաֆտները, առանձին հմայք են հաղորդում ջրավազանները: Ներկայումս ստեղծված է ուրույն էկոհամակարգ՝ իրեն բնորոշ բուսական և կենդանական աշխարհով: Անտառապարկը հարուստ է օգտակար բուսատեսակներով (ուտելի, գեղազարդ, ժողովրդական, բժշկության մեջ լայնորեն օգտագործվող դեղաբույսերով և այլն):

Տարածաշրջանն էկոլոգիապես անբարենպաստ է ծառաթփային բուսատեսակների կենսագործունեության համար: Սահմանափակող հիմնական գործոնը օդի չորությունն ու

շոգն է: Այդ շրջանում բնական բուսական համակեցություններում տեղի է ունենում աճի ու զարգացման ճնշվածություն՝ դադար: Ամբողջությամբ ավարտվում է աֆեմերային խմբավորումների բույսերի վեգետացիան: Այն վերսկսվում է աշնան սկզբին՝ անձրևներից անմիջապես հետո: Անտառապարկի և նրա հարող տարածքների ֆլորան շատ հարուստ է սննդի, դեղագործական և այլ նպատակներով օգտագործվող բուսատեսակներով: Անտառապարկի ներմուծված ծառաթփատեսակների ֆլորայի բացահայտման համար կիրառվել են ստացիոնար հետազոտություններ [1, 4-6]: Բուսատեսակների հաշվառման համար կազմվել են հերբարիումներ, որոնք պահպանվում են ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության

«Արգելոցապարկային համալի» ՊՈԱԿ-ում: Անտառապարկում կարելի է հանդիպել մերկասերմերի և ծածկասերմերի բաժիններին պատկանող 128 ներմուծված ծառաթփատեսակներ ու պարտեզային ձևեր, որոնք ընդգրկված են 69 ցեղում և 32 ընտանիքում: Մերկասերմերի բաժնում ընդգրկված են 2 ընտանիքի, 8 ցեղի պատկանող 19 տեսակներ պարտիզային ձևեր, որոնցից մշտադալար, ասեղնատերև ծառեր՝ 17, տերևաթափ՝ 1, ասեղնատերև ծառ՝ 1, ասեղնատերև մշտադալար թուփ: Ծածկասերմերի բաժնում ընդգրկված են 30 ընտանիքի, 61 ցեղի, 109 տեսակներ և պարտիզային ձևեր, որոնցից տերևաթափ ծառեր՝ 61, տերևաթափ թփեր՝ 43, 2- ը մշտադալար թփեր, 2-ը՝ տերևաթափ լիան, 1-ը՝ կիսաթուփ:

Անտառապարկի տարածքում աճող ներմուծված և չներմուծված բուսատեսակներից են՝ Մատուռակ մերկ (*Glycyrrhiza echinata*), Վիկ Կապադոկյան (*Vicia cappadocica*), Քրքում հրաշալի (*Crocus speciosus*), Թրաշուշան մուգ մանուշակագույն (*Gladiolus atroviolaceus* Boiss), Հիրիկ ցանցավոր (*Iris reticulata* M.Bieb), Խլոպուզ եռավարսանդ (*Merendera trigyna*), Թեզիում Շովիցի (*Thesium szovitsii*), Գիիի բազմապտուղ (*Juniperus polycarpus*) և այլն: «Ջրվեժ» անտառապարկի ծաղկավոր բույսերի ֆլորան կազմված է 57 ընտանիքից և 247 ցեղին պատկանող 412 տեսակներից (առանց ներմուծված ծառաթփատեսակների): Բույսերի 195 տեսակ (47.3%) բազմամյա պոլիկարպ խոտաբույսեր են, 169 (41%) մոնոկարպ՝ այդ թվում 142 միամյաներ:

«Ջրվեժ» անտառապարկի ներմուծված ծառաթփատեսակներն ըստ ընտանիքների (լատիներեն-հայերեն) Gymnospermae – Մերկասերմեր, Cupressaceae - Cupressaceae - Նոճազգիներ .

Աղյուսակ 6. «Ջրվեժ» անտառապարկի ներմուծված ծառաթփատեսակները

N	Տեսակներն ըստ ընտանիքների (լատիներեն-հայերեն)	Կենսաձևը
Gymnospermae - Մերկասերմեր		
Cupressaceae - Նոճազգիներ		
1	<i>Biota orientalis</i> (L.) Endl.- Կենսաճառ արևելյան	Ծամ
2	<i>B. orientalis</i> f. <i>globosa</i> Endl.- Կ.արևելյան պ.ձ. գնդաձև	Ծամ

3	B. orientalis f. pyramidalis Endl. - Կարևելյան պ.ձ. բրգաձև	Ծամ
4	Chamaecyparis lawsoniana (A. Murr.) Parl.- Գետնանոճի լավսնի	Ծամ
5	Juniperus communis L.- Գիհի սովորական	Ծամ
6	J. oblonga Bieb.- Գերկարատերև	Ծ(թ) ա մ
7	J. polycarpus C.Koch - Գ.բազմապտուղ	Ծամ
8	J. sabina L.- Գ.կազակական	Թամ
9	J. virginiana L.- Գ.վիրգինյան	Ծամ
10	Thuja occidentalis L. - Թոյա արևմտյան	Ծամ
11	T. occidentalis f. fastigiata Jaeg.- Թ. արևմտյան պ.ձ. սյունաձև	Ծամ
12	T. occidentalis f. globosa Gard.- Թ. արևմտյան պ.ձ. գնդաձև	Ծամ
Pinaceae - Սոճինազգիներ		
13	Abies nordmanniana (Stev.) Spach.- Երևին կովկասյան	Ծամ
14	Larix sibirica Ledeb.- Խեժափիճի սիբիրական	Ծատ
15	Picea abies (L) Karst.- Եղևնի սովորական	Ծամ
16	P. pungens Engelm.- Ե. կեռիկավոր կամ փշոտ	Ծամ
17	Pinus pallasiana D.Don.Lamb.- Սոճի դրինյան	Ծամ
18	P. sylvestris L.- Ս. սովորական	Ծամ
Angiospermae - Ծածկասերմեր		
Aceraceae - Թխկազգիներ		
19	Acer campestre L.- Թխկի դաշտային	Ծտ
20	A. negundo L.- Թ. հացենատերև	Ծտ
21	A. platanoides L.- Թ. սոսիատերև կամ սրատերև	Ծտ
22	A. pseudoplatanus L.- Թ. կեղծսոսիատերև, սպիտակ	Ծտ
Anacardiaceae - Աղտորազգիներ		
23	Cotinus coggygria Scop.- Դրախտածառ սովորական	Ծտ
24	Pistacia mutica Fisch.et Mey.- Պիստակենի բթատերև	Ծտ
Berberidaceae- Ծորենազգիներ		
25	Berberis orientalis Schneid.- Ծորենի (Կծոխուր) արևելյան	Թտ
26	B. thunbergii DC.- Ծ.Թունբերգի	Թտ
27	B. vulgaris L.- Ծ. սովորական	Թտ
28	B. sp.	Թտ
29	Mahonia aquifolium (Pursh) Nutt - Մահոնիա սովորական կամ սողովիատերև	Թմ
Betulaceae - Կեչազգիներ		

30	Betula pendula Roth- Կեչի ելունդավոր	Ծտ
31	B. pubescens Ehrh.- Կ.թավոտ	Ծտ
Buxaceae- Տոսախազգիներ		
32	Buxus sempervirens L.- Տոսախ մշտադալար	Թմ
Caprifoliaceae- Ցախակեռասզգիներ		
33	Lonicera bracteolaris Boiss. et Buhse - Ցախակեռասածաղկակիցավոր	Թտ
34	L. caucasica Pall. - Ց.Կովկասյան	Թտ
35	L. iberica Bieb.- Ց. իբերիական (վրացական)	Թտ
36	Sambucus nigra L.-Կտտկենի սև	Թտ
37	Symphoricarpos albus (L.) S.F.Blake - Ձյունապտղիկսպիտակ	Թտ
38	Viburnum lantana L.- Գերիմաստի	Թտ
39	V. opulus L.- Բոնչի սովորական	Թտ
Celastraceae - Իլենազգիներ		
40	Euonymus europaea L.- Իլենի սովորական կամ Եվրոպական	Թտ
Celtidaceae - Փոշնազգիներ		
41	Celtis caucasica Willd.- Փոշնի կովկասյան	Ծտ
Cornaceae - Հոնազգիներ		
42	Cornus mas L.- Հոնի	Ծ(թ) տ
43	Swida australis (C.A.May) Takht.- Ճապկի հարավային	Ծ(թ) տ
Corylaceae - Տխլազգիներ		
44	Carpinus betulus L.- Բոխի կովկասյան կամ սովորական	Ծտ
45	Corylus avellana L.- Տխլենի սովորական	Թտ
Elaeagnaceae - Փշատազգիներ		
46	Elaeagnus angustifolia f. culta Sosn.- Փշատենի նեղատերև պ.ձ. մշակովի	Ծտ
47	E. orientalis L.- Փ.արևելյան	Ծտ
48	Hippophae rhamnoides L.- Չիչխան դժնիկանման	Թտ
Fabaceae - Բակլազգիներ		
49	Caragana arborescens Bam.- Կարագանա ծառանման	Թտ
50	Halimodendron halodendron (Pall.) Voss.- Ոլոռնածառ արծաթափայլ	Թտ
51	Robinia pseudoacacia L.- Ռոբինիա կեղծաակացիա	Ծտ
Fagaceae - Հաճարազգիներ		
52	Fagus orientalis Lipsky.- Հաճարենի արևելյան	Ծտ

53	Quercus castaneifolia C. A. Mey.- Կաղնի շագանակատերև	Ծտ
54	Q. iberica Stev.- Կ.վրացական	Ծտ
55	Q. macranthera Fisch. et C.A.Mey.ex Hohen.- Կ.արևելյանկամ խոշորառեջ	Ծտ
Grossulariaceae - Կոկոռշագգիներ		
56	Ribes aureum Pursh. - Հաղարջենի ոսկեգույն	Թտ
57	R. nigrum L.- Հ.սև	Թտ
Hippocastanaceae - Ձիակասկազգիներ		
58	Aesculus hippocastanum L.- Ձիակասկ սովորական	Ծտ
Hydrangeaceae - Դրախտավարդազգիներ		
59	Philadelphus caucasicus Koehne - Սրնգենի կովկասյան(կեղծ հասմիկ)	Թտ

Juglandaceae - Ընկուզազգիներ		
60	Juglans regia L.- Ընկուզենի հունական	Ծտ
Loganiaceae - Լոգազգիներ		
61	Buddleia davidii Franch.- Բուդդիլեյա Դավիդի	Թտ
Malvaceae - Տուլտազգիներ		
62	Hibiscus syriacus L.- Հիբիսկոս (Բաղրջուկ) սիրիական	Թտ
Moraceae - Թթազգիներ		
63	Morus alba L.- Թթենի սպիտակ	Ծտ
64	M. alba L. f. pendula - Թթենի սպիտակ պ.ձ. լացող	Ծտ
Oleaceae - Ձիթենազգիներ		
65	Forsythia intermedia Zab.- Ֆորսիցիա (Ոսկեզանգ)միջանկյալ	Թտ
66	Fraxinus excelsior L.- Հացենի սովորական	Ծտ
«ՋՐՎԵԺ» ԱՆՏԱՌՊԱՐԿԻ ՆԵՐՄՈՒԾՎԱԾ ԾԱՌԱԹՓԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՏԱՔՍՈՆՈՄԻԱԿԱՆԿԱԶՄԸ		
67	F. lanceolata Borkh.- Հ.նշտարած	Ծտ
68	Syringa vulgaris L.- Եղրևանի սովորական	Թտ
69	S. josikaea Jacq.fil.- Ե. հունգարական	Թտ
Platanaceae - Սոսազգիներ		
70	Platanus orientalis L.- Սոսի արևելյան	Ծտ
Rhamnaceae - Դժնիկազգիներ		
71	Frangula alnus Mill.- Բեկտենի լաստենատերև	Ծտ
Rosaceae - Վարդազգիներ		
72	Amelanchier ovalis Medik.- Ամելանիսիեր կլորատերև	Թտ

73	Amygdalus communis L.- Նշենի սովորական	Ծտ
74	A. fenzliana (Fritsch) Lipsky.- Ն.Ֆենցլի	Ծտ
75	A. nairica Fed. Et Thakht.- Ն.նահիրյան	Ծ(թ) տ
76	Armeniaca vulgaris Lam.- Ծիրանենի սովորական	Ծտ
77	Cerasus avium (L.) Moench - Կեռասենի թռչնի	Ծտ
78	C. incana (Pall.) Spach - Բալենի ալեհեր	Թտ
79	C. mahaleb (L.) Mill - Բ.մահալեբյան	Թտ
80	Chaenomeles japonica (Thunb.) Lindl. ex Spach. - Խենոմելես ճապոնական	Թտ
81	Cotoneaster armena Pojark - Չմենի հայկական	Թտ
82	C. integerrima Medik.- Չ. ամբողջատեղ	Թտ
83	C. melanocarpa - Չ. սևապտուղ	Թտ
84	C. multiflora Bunge - Չ. բազմածաղիկ	Թտ
85	Crataegus atrosanguinea Pojark.- Ազնի մուգ- արնագույն	Ծտ
86	C. caucasica C.Koch.- Ա.կովկասյան	Ծտ
87	C. orientalis Pall. ex M.Bieb.- Ա.արևելյան	Թտ
88	Cydonia oblonga Mill.- Սերկկիլենի սովորական	Ծտ
89	Malus domestica Borkh.- Խնձորենի կուլտուրական (մշակովի)	Ծտ
90	M. sylvestris Mill.- Խ. վայրի անտառային	Ծտ
91	Mespilus germanica L.- Չկեռենի սովորական	Ծտ
92	Padus mahaleb (L.) Borkh.- Թխենի մահալեբյան (բալենի)	Թտ
93	P.racemosa (Lam) Gilib - Թ. սովորական	Թտ
94	Persica vulgaris Mill.- Դեղձենի սովորական	Ծտ
95	Prunus divaricata Leb.- Սալորենի չոված, շլորենի	Ծտ
96	P. domestica L. - Ա.կուլտուրական	Ծտ
97	Prunus spinosa L. - Մամխենի	Թտ
98	Pyrus caucasica Fed.- Տանձենի կովկասյան	Ծտ
99	P. communis L.- Տ.սովորական	Ծտ
100	P. salicifolia Pall.- Տ. ուռատերև	Ծտ
101	Rosa canina L.- Մասրենի շան	Թտ
102	Rubus anatolicus Focke - Մոշենի անատոլիական	Կթ
103	Sorbus armeniaca Hedl.- Արոսենի հայկական	Ծտ
104	S. aucuparia L.- Ա.սովորական	Ծտ
105	Spiraea japonica L.f.- Ասպիրակ ճապոնական	Թտ
106	S. salicifolia - Ա. ուռատերև	Թտ
107	S. vanhouttei (Briot) Zabal.- Ա.Վանհուտի	Թտ

Salixaceae - Ուռազգիներ		
108	Populus bolleana Lauche - Բարդի բղի	Ծտ
109	P. deltoides Marsh.- Բ.կանադական	Ծտ
110	P. gracilis Grossh.- Բ.նրբագեղ	Ծտ
111	P. laurifolia Ledeb.- Բ.դափնետերև	Ծտ
112	P. nigra L.- Բ. սև	Ծտ
113	P. pyramidalis Rosier (Roz.) Celak - Բ. բրգաձև	Ծտ
114	P. simonii Carr.- Բ.Սիմոնի	Ծտ
115	P. tremula L.- Կաղամախի	Ծտ
116	Salix babylonica L.- Ուռենի բաբելոնյան	Ծտ
117	S. caprea L.- Այծուռենի	Ծտ
118	S. excelsa S.G.Gmel.- Ու. բարձր	Ծտ
119	S. purpurea L.- Ու. դեղնաճյուղ. ծիրանագույն	Թտ
Sapindaceae - Օճառազգիներ		
120	Koelreuteria paniculata Laxm.- Կելրեյտերիա հուրանավոր	Թտ
Tamaricaceae - Կարմրանազգիներ		
121	Tamarix ramosissima Ledeb.- Կարմրան բազմաճյուղ	Թտ
Tiliaceae - Լորենազգիներ		
12 2	Tilia caucasica Rupr.- Լորենի կովկասյան	Ծտ
Ulmaceae - Թեղազգիներ		
12 3	Ulmus densa Litv.- Թեղի գնդաձև	Ծտ
12 4	U. foliaceae Gilib.- Թ. տերևաշատ	Ծտ
12 5	U. laevis Pall.- Թ. հարթ (ողորկ)	Ծտ
Vitaceae - Խաղողազգիներ		
12 6	Vitis sylvestris C.C. Gmel.- Խաղող անտառային	Լտ
12 7	V. vinifera L.- Խ.սովորական	Լտ

Ծառաթփերից երեքն ընդգրկված են Հայաստանի կարմիր գրքում գիհի կազակական - Juniperus sabina, սոսի արևելյան - Platanus orientalis, նշենի նաիրյան - Amygdalus nairica [2]:

Աղյուսակ 7. Հանայնքի և «Ջրվեժ» անտառապարկի տարածքում աճող ՀՀ Կարմիր գրքում ընդգրկված հազվագյուտ, անհետացող բուսատեսակները

№	Բուսատեսակներ		ԲՊՄՄ-ի Կարմիր ցուցակում նույնեղած կատեգորիան ³
	Հայերեն	Լատիներեն	
1	Կանգար վարդագույն	Gundelia rosea M.Hossain & R.A.Al-Taey.	EN
2	Բուխինգերա անութային	Asperuginoides axillaris (Boiss. et Hohen.) Rauschert (=Buchingera axillaris Boiss. et Hohen.)	EN
3	Նվարդակ քնարածև	Lepidium lyratum L.	EN
4	Գազ բծավոր	Astragalus guttatus Banks et Sol. (=A.striatellus Pall. ex M. Bieb.)	EN
5	Կորնգան հայաստանի	Onobrychis hajastana Grossh.	CR

Կանգար վարդագույն Gundeliarosea
M.Hossain & R.A.Al-Taey, Gundelia tournefortii 2
կարգավիճակով՝ հազվագյուտ տեսակ

Բուխինգերա անութային
Asperuginoides axillaris Boiss. et Hohen.)
Rauschert (=Buchingera axillaris Boiss. Et
Hohen.) **կրիտիկական վիճակում գտնվող**
տեսակ

Կորնգան հայաստանի Onobrychis Գազ
բժավոր Astragalus gutturalis Banks et
վտանգված տեսակ (Sob.) = A. striatellus Pall. ex M. Bie
վտանգված տեսակ

- Ճարճատուկ գեղձավոր- *Cichorium glandulosum* Boiss: Կատեգորիա. VU* B 1 ab(ii, iii) + 2 ab (ii, iii), խոցելի տեսակ: Ներկայումս հայտնի են երեք պոպուլյացիաներ: Տարածման շրջանը 5000 քառ. կմ-ից պակաս, բնակության շրջանը՝ 500 քառ. կմ-ից պակաս: Տեսակի տարածման հիմնական շրջանը գտնվում է Հայաստանի սահմաններից դուրս, հետևաբար սպառնալիքի կատեգորիան նվազեցվել է մինչև VU: Տեսակի տարածման և բնակության շրջաններին սպառնում է նվազում՝ կապված աճելավայրերի պայմանների փոփոխության հետ:
- Շարդինյա խոշորապտուղ- *Chardinia macrocarpa*: Կատեգորիա. VU * B 1 ab(ii, iii) + 2ab(ii, iii), խոցելի տեսակ է: Ներկայումս հայտնի են երեք պոպուլյացիաներ: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ-ից փոքր է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ-ից փոքր է: Տեսակի տարածման հիմնական շրջանը գտնվում է Հայաստանի սահմաններից դուրս, հետևաբար սպառնալիքի կատեգորիան նվազել է մինչև VU: Տեսակի տարածման և բնակության շրջաններին սպառնում է կրճատում՝ կապված գյուղատնտեսական գործունեության ինտենսիվացման պատճառով առաջացած աճելավայրերի պայմանների փոփոխության հետ:
- Ակտինոլեմ խոշորաբաժակ- *Actinolema macrolema* Boiss: Կատեգորիա. EN B 1 ab(ii, iii, iv) + 2ab(ii, iii, iv), վտանգված տեսակ: Կովկասում հանդիպում է միայն Հայաստանում երկու պոպուլյացիա: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ-ից պակաս է: Տեսակին սպառնում է աճելավայրերի խախտում՝ տնտեսական գործունեության, ինչպես նաև անասունների կողմից հողերի տրորման հետևանքով:

- Աղածաղիկ կուլպական- *Halanthium kulpianum*: Կատեգորիա. EN B 1 ab(i, ii, iii) + 2ab(i, ii, iii), վտանգված տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ-ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը 500 քառ. կմ-ից պակաս: Տեսակին սպառնում է տարածման և բնակության շրջանների կրճատում՝ աճելավայրերի հիմնական տարածքների ուրբանիզացման և հողերի յուրացման հետևանքով:

Կենդանական աշխարհ. նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում կարող են հանդիպել Հայաստանի նմանատիպ գոտիներին բնորոշ անողնաշարավորներ: Հանդիպում են բզեզների (*Carabidae*), ոսկերբզեզների (*Buprestidae*), սողունների տարբեր տեսակներ՝ օձեր (*Գուրգա*, *Սովորական մողեսօձ*, *Կասպիական սահնօձ*, *Լորտու* և այլն), մողեսներ, երկենցաղներ, կրծողներից տարածված են սովորական դաշտամուկը (*Microtus arvalis*), ձյան դաշտամուկը (*Microtus nivalis*), դաշտային մուկը (*Apodemus microps*), պարսկական ավազամուկը (*Meriones persicus*) և այլն: Տարածքում հանդիպում են նաև հիմնականում ճնճղուկազգի թռչուններ, ինչպես նաև այլ ընտանիքների թռչնատեսակներ՝ Լոր (*Coturnix coturnix*), Հայկական քարակաքավ (*Alectoris chukar armenica*), Սովորական տատրակ (*Streptopelia turtur*) և այլն:

Անտառպարկի անտառածածկ տարածքում առկա են հիմնականում ծառաթփային բուսականության հետ կապված, տարածքի համար օտարածին տեսակներ, որոնք չունեն բնապահպանական նշանակություն: Սակայն այս գոտու համար բնորոշ մնացորդային էկոհամակարգերում տարածված են Հայաստանի համար էնդեմիկ հանդիսացող 11 տեսակի բզեզներ, այդ թվում՝ երևանյան (*Olophrum erivanicum* Khnz.), արագաշարժ (*Callicerus velox* Khnz.) և ստորգետնյա (*Pronomaea subterranea* Khnz.) ստաֆիլիններ, կովկասյան (*Lydus caucasicus* Mar.) և երևանյան (*Apalus erivanensis* Khnz.) թարախահաններ, ուղղամարմին ծաղկեփոշեկերը (*Isomira stricta* Khnz.), արարատյան զատիկը (*Scymnus araraticus* Khnz.), արաքսյան տերևակերը (*Cryptocephalus araxicola* Khnz.), արարատյան (*Psylliodes araratica* Khnz.) և բծավոր (*Phyllotreta maculosa* Khnz.) լվիկներ, Խնճորյանի ընդակերը (*Bruchidius khnzoriani* Karap.), ինչպես նաև օխիմոս կապտաթիթեռը (*Thersamonia ochimus ochimus* H.-Shff.):

Անտառպարկի տարածքում հայտնաբերված են Բերնի Կոնվենցիայի Հավելված II (Հատուկ պահպանվող կենդանատեսակներ [Strictly protected fauna species]) մեջ մտցված Ալեքսանոր առագաստաթիթեռը (*Papilio alexanor*), Պրոզերպինա (*Proserpinus prosperpina* Pall.) իլիկաթիթեռ:

Նկար 13.

Պրոզերպինա իլիկաթիթեռ

Ատորն ներկայացվում է անտառապարկի և հարակից տարածքներում հանդիպող ՀՀ
Կարմիրգրքում գրանցված կենդանատեսակները:

Աղյուսակ 7.

Ջրվեժ համայնքի և «Ջրվեժ» անտառպարկի տարածքում հանդիպող ընդգրկված հազվագյուտ, անհետացող կենդանատեսակներ

Կենդանատեսակ	ԲՊՄՄ-ի Կարմիր ցուցակում նույնացված Կատեգորիաներ	
	Հայերեն	Լատիներեն
Տոնական գնայուկը/բզեզներ/	Poecilus festinus	VU
Նեղ սևամարմին/բզեզներ/	Laena constricta Khnzorian	EN
Արաքսյան տերևակեր	Cryptocephalus araxicol Khnzorian	EN
Օրդուբադյան սևամարմին/բզեզներ/	Adelphinus ordubadensis Reitter	EN
Հայկական սևամարմին/բզեզներ/	Armenoelops armeniacus Nabozhenko	EN
Ալեքսանոր առագաստաթիթեռ/թիթեռներ/	Papilio alexanor orientalis Romanoff	VU
Ավրորինա դեղնաթիթեռ/թիթեռներ/	Colias aurorina Herrich-Schaffer	VU
Ռոմանովի թոմարես/թիթեռներ/	Tomares romanovi	VU
Անդրկովկասյան	Plebejus transcausicus	EN

	Կապտաթիթեռ/թիթեռներ/		
0	Սիրիական սխտորագորտ/երկկենցաղ/	Pelobates syriacus Boettger	VU
1	Առաջավորասիական մարույս/մողես/	Trachylepis septemtaeniata Reuss	VU
2	Մեհելիի պայտաքիթ չղջիկ	Rhinolophus mehelyi Matschie	VU
3	Երկարատու սցինկ	Eumeces schneideri (Daudin, 1802)	VU

EN (Endangered) -

վտանգված սեակ/Ս

(Vulnerable) - Խոցելի սեակ

CR (Critically Endangered) - Կրիտիկական վտանգված խոցելի սեակ

Տիկաբայանի
Poecilus fesus
«Խոցելի»
ալաաբին
/բոլի/ Laena constricta
Khnzorian EN B 1a վտանգված

orientalis Romanoff,

Օրդուբաձենի արշակունի/բոլի/
«Խոցելի»
Armenohelops armeniacus ordubadensis
Reit Nabozhenko վտանգված

alexanor orientalis Romanoff

Արևելական Կարճու Մկանց Բլուրիկներ / Plebejus transcaasicus aurorin (Rebel, 1901) վնասիչ Schaffe

Սիրիական սխտորագորտ/երկկենցաղ/ Pelobatesyriacus Boettger, 1889, «խոցելի»

Առաջավորասիական մաքույա/մողես/Trachylepis septemtaeniata Reuss«խոցելի»

Մեհելի պայտափթ չոջիկ Rhinolophus mehelyi Matschie, 1901 «խոցելի»

Երկարատու սցինկ, Eumeces schneideri (Daudin, 1802) «խոցելի»

գրքում գրանցված և գրեթե ամենուրեք ստորաձևեր (Oճակեր արծիվ-*Circaetus gallicus* / Vu), Օճաճ ենթարծիվ-

Տարածքում կարող են հանդիպել նաև կարծր անոթները (Oճակեր արծիվ-*Circaetus Aquila pomarina*, C. L. Brehm/ VU), Բվեճ-*Bubo*

*bubo*ՆՍ), Օձակեր արծիվ, *Circaetus gallicus*, Քանձ սիճ-*Ursus arctos* Linnaeus/ ՎՍ):

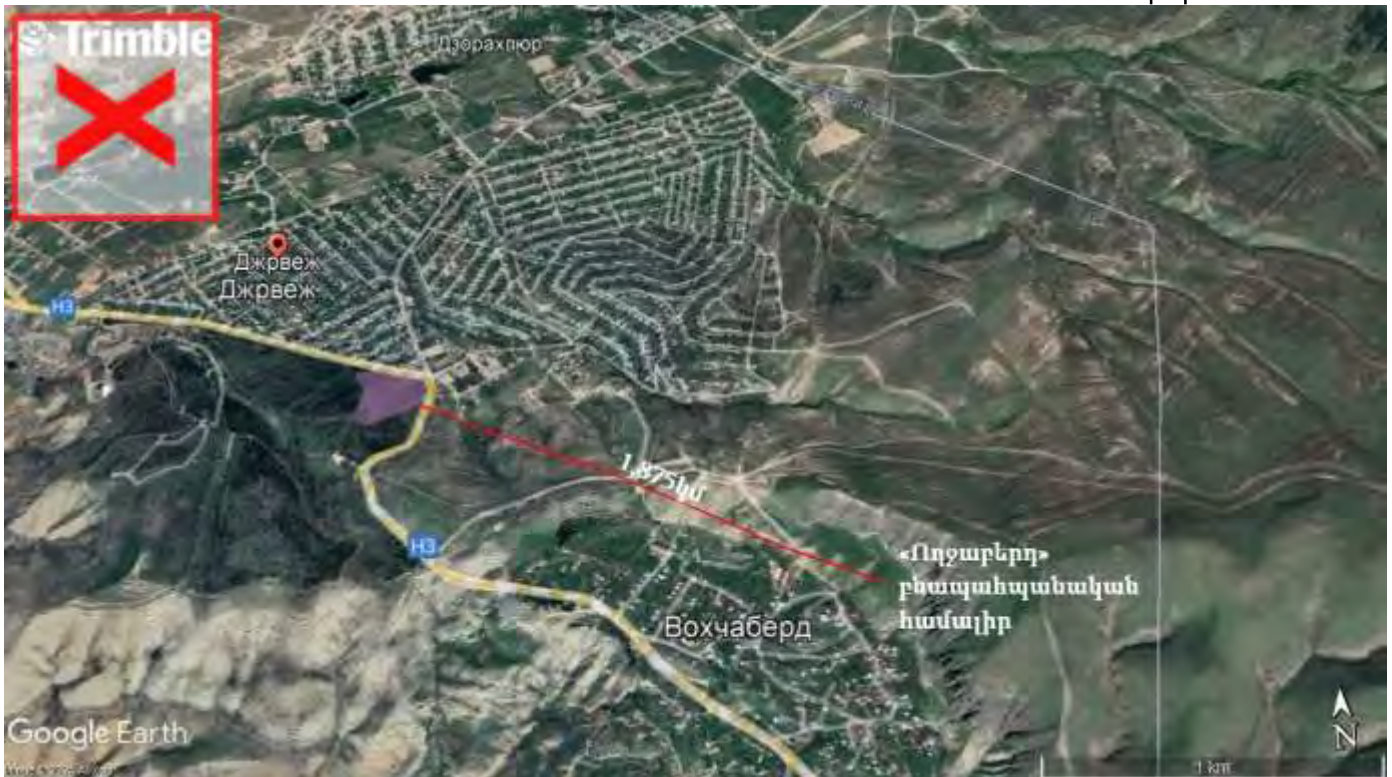
7. 7 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Կոտայքի մարզի բնակավայրերը հարուստ են պատմամշակութային ժառանգությամբ, որը խթան է մարզում զբոսաշրջությունը: Ջրվեժում կատարված պեղումների արդյունքում բացահայտվել են միջնադարյան ճարտարապետության երկու՝ Քոսաղբյուր վայրի գերեզմանատան համալիրները՝ VI- VIIդդ. խաչաձև գմբեթավոր եկեղեցին, XII-XIIIդդ. միանավ թաղածածկ եկեղեցին և երկու փոքր մատուռներ: Ջրվեժի տարածքում գտնվում են գմբեթավոր սրահի ավերակներ, մատուռներ, խաչքարեր, վիմագրական հուշարձաններ, հնագույն և միջնադարյան բնակավայրեր, կոթողներ, գերեզմաններ և այլն: Ուշագրավ են «Խաչատուրի հուշարձանը» իր փոքրիկ պուրակով: Հուշարձանները կարող են օգտագործվել զբոսաշրջության, ինչպես նաև գիտական, կրթական և ճանաչողական նպատակներով:

Կից ներկայացվում է Ջրվեժ համայնքի տարածքում հաշվառված և ՀՀ կառավարության որոշմամբ (2003թ. դեկտեմբերի 24-ի N1793-Ն) հաստատված պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը: Հավելված 2 .

Համաձայն ՀՀ Կառավարության 14. 08. 2008թ. N967-Ն որոշմամբ ամրագրված բնության հուշարձանների ցանկի՝ Ջրվեժ համայնքում և գործունեության տարածքում բնության հուշարձաններ չկան: Նախատեսվող գործունեության տարածքից 1,879 կմ դեպի արևելք Ողջաբերդ համայնքին կից գտնվում է «Ողջաբերդ» բնապահպանական համալիրը:

Նկար 13.

7. 8 Հատուկ պահպանվող տարածքներ.

Նախատեսվող գործունեության տարածքին կից այլ պետական արգելոցներ, արգելավայրեր և ազգային պարկեր չկան: Միակ հատուկ պահպանվող տարածքը դա «Ջրվեժ» անտառապարկն է, որը պատկանում է «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ին:

Վերջինիս մեջ է մտնում տարածքից 2,5կմ դեպի հարավ գտնվող

«Էրեբունի» պետական արգելոցը:

1990-ական թվականների տնտեսական և էներգետիկ ճգնաժամը իր ազդեցությունն է թողել անտառապարկի վրա, որի պատճառով ներկայումս այն գտնվում է ոչ բարվոք վիճակում, կարիք ունի վերականգնման և վերակառուցման աշխատանքների:

8. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը

Նախատեսվող գործունեության իրականացման համար հիմք է հանդիսացել ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության հետ կնքված համագործակցության հուշագիրը և Զրվեժ համայնքի կողմից տրված N140 ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը:

Նախագծով նախատեսվում է միօրինակությունից տարբերվող յուրօրինակ լուծումներով այգու ստեղծում, ինչի նախապայմանները ապահովելու համար կարևորվում են տարածքի հարմարավետ տեղակայություն, կայանատեղին, երկրաչափական կանոնավոր տարածքներ, բուսականություն:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանաշրջանում տարածքում նախատեսվում է կատարել հետևյալ նախապատրաստական աշխատանքները.

- չափագրման և հողային (հարթեցման),
- տարածքում մոնտաժային աշխատանքների նախապատրաստում,
- հավաքովի կոնստրուկցիաների տեղադրում
- տարածքի ուղղեցույցերի կազմակերպում,
- մեքենաների կայանատեղերի կազմակերպում,
- տարածքի ընդհանուր բարեկարգում:

Հողային աշխատանքները կատարվում են միայն նախագծով սահմանված կայանատեղի և ճեմուղիների տարածքում JSB 1CX ամբարձիչով, որի քաշը կազմում է 7,7տ-8,4տ:

9. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ

Տարածքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 5,48905հա, որից կառուցապատում և կանաչապատում՝ 50%: Տարածքի կառուցապատումն իրականացվելու է այնպիսի նյութերով և մոդուլներով, որոնք չեն վնասի շրջակա բնությանը: Բոլոր կառուցապատման լուծումները կլինեն այնպիսին, որպեսզի չխաթարվի տարածքի բացառիկ մոդելը և հարակից շրջակա միջավայրը:

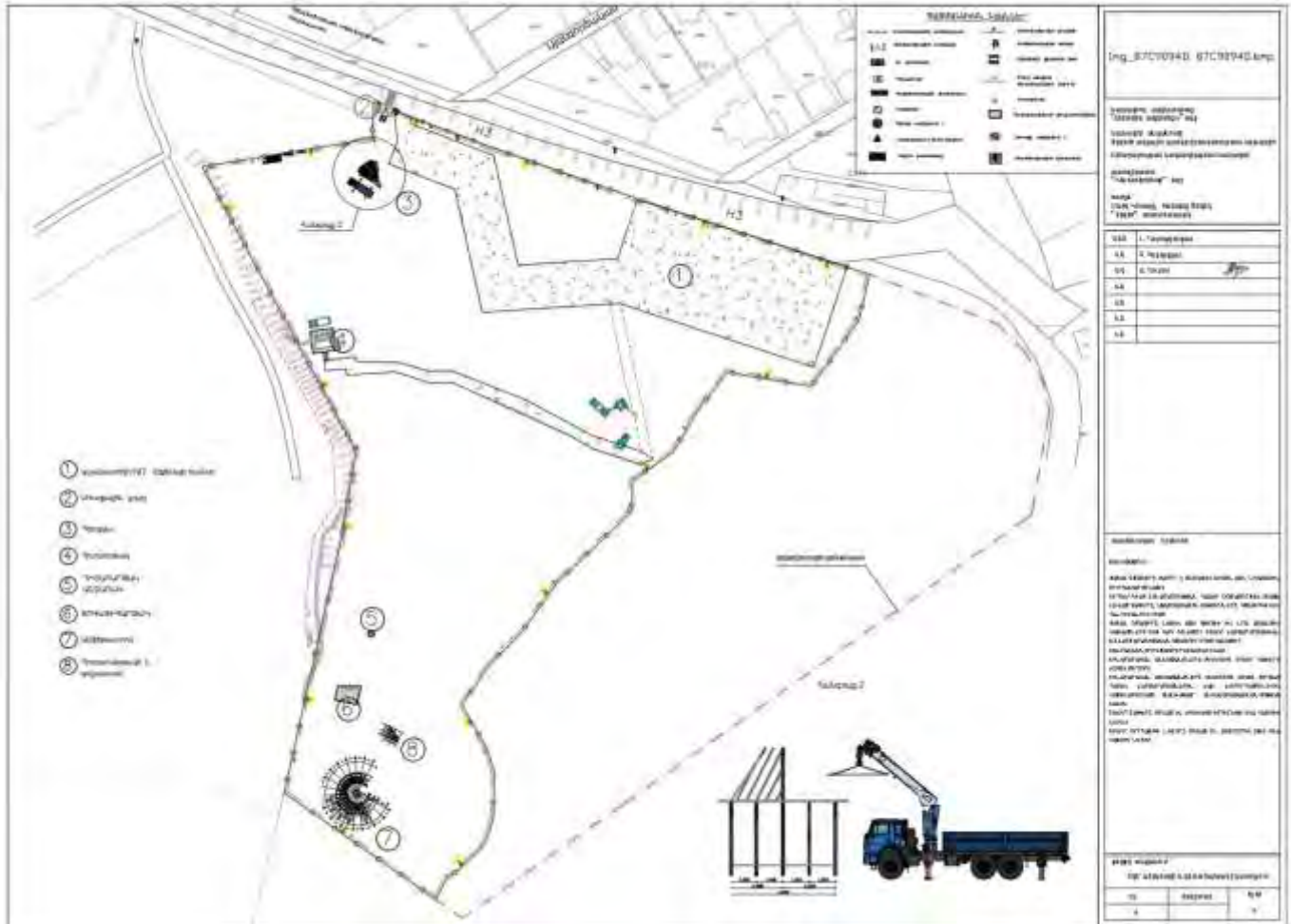
Օգտագործվող տեխնիկաներից շինհրապարակում մնալու է միայն JSB 1CX **մակնիշի** ամբարձիչը, որը տեղաշարժվելու է միայն կայանատեղի և ճեմուղիների համար նախատեսված տարածքում: Ամբարձիչը կայանվելու է խճով լցոնված տարածքում՝ հնարավոր արտահոսքերը արագ նկատելու և վերացնելու համար:

Հիմքերի համար կատարվելու են հորատումներ ձեռքի էլեկտրական հորատման գործիքով:

Նախատեսվում է շինարարական հրապարակը ամբողջությամբ պատնեշել գործող ավտոճանապարհից մետաղական թիթեղներով, որոնք ճանապարհի հատվածից կրում են կառուցվող պարկի էսքիզային նկարները:

Շինհրապարակում ժամանակավորապես տեղադրվելու է շարժական տնակ-

գրասենյակ 6մ*3մ*2.5մ չափերով:

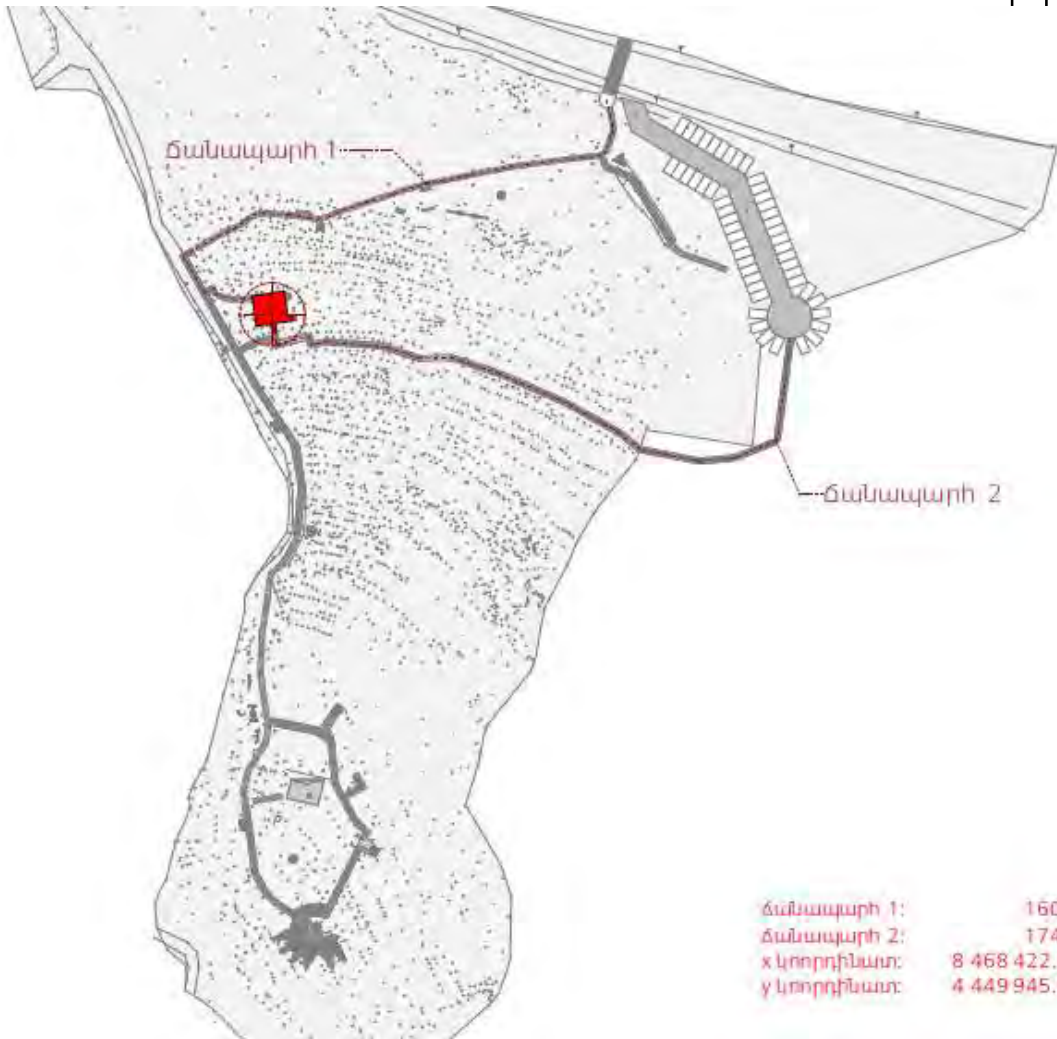
Շինարարությունը տևելու է 12 ամիս՝ 1 տարի, ներքևում ներկայացվում է շինարարության ժամանակացույցը.

9. 1 Արտադրական հզորություններ և նախատեսվող գործողություններ.

Դիտահարթակի ընդհանուր չափերը կազմում են 10,2x11.8 մետր: Այն միանում է հետիոտն ճանապարհների հետ մետաղական հարթակով, որը դիտահարթակի հետ նույն նիշի վրա է, սահմանափակ շարժունակություն ունեցող մարդկանց համար ավելի հարմար լինելու համար: Մետաղական հարթակի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 3 մ, իսկ լայնությունը՝ 1,2մ: Հողից ամենաբարձր նիշը կազմում է 1,5մ է, իսկ ամենացածրը՝ 1,2մ: Դիտահարթակի հատակի երեսպատումը իրականացված է փայտից, մեջտեղի հատվածում նախատեսված է թափվածք՝ գոյություն ունեցող ծառերի համար: Բացվածքին կից կան փայտե նստարաններ, որոնք նախատեսված են 6 հոգու համար: Հարթակի ամբողջ պարագծով իրականացված է մետաղական թափք: Հողի նիշ իջնելու համար իրականացված է մետաղական աստիճանավանդակ, որը միանում է սալահատակներին, որոնք տանում են դեպի հետիոտն ճանապարհներ:

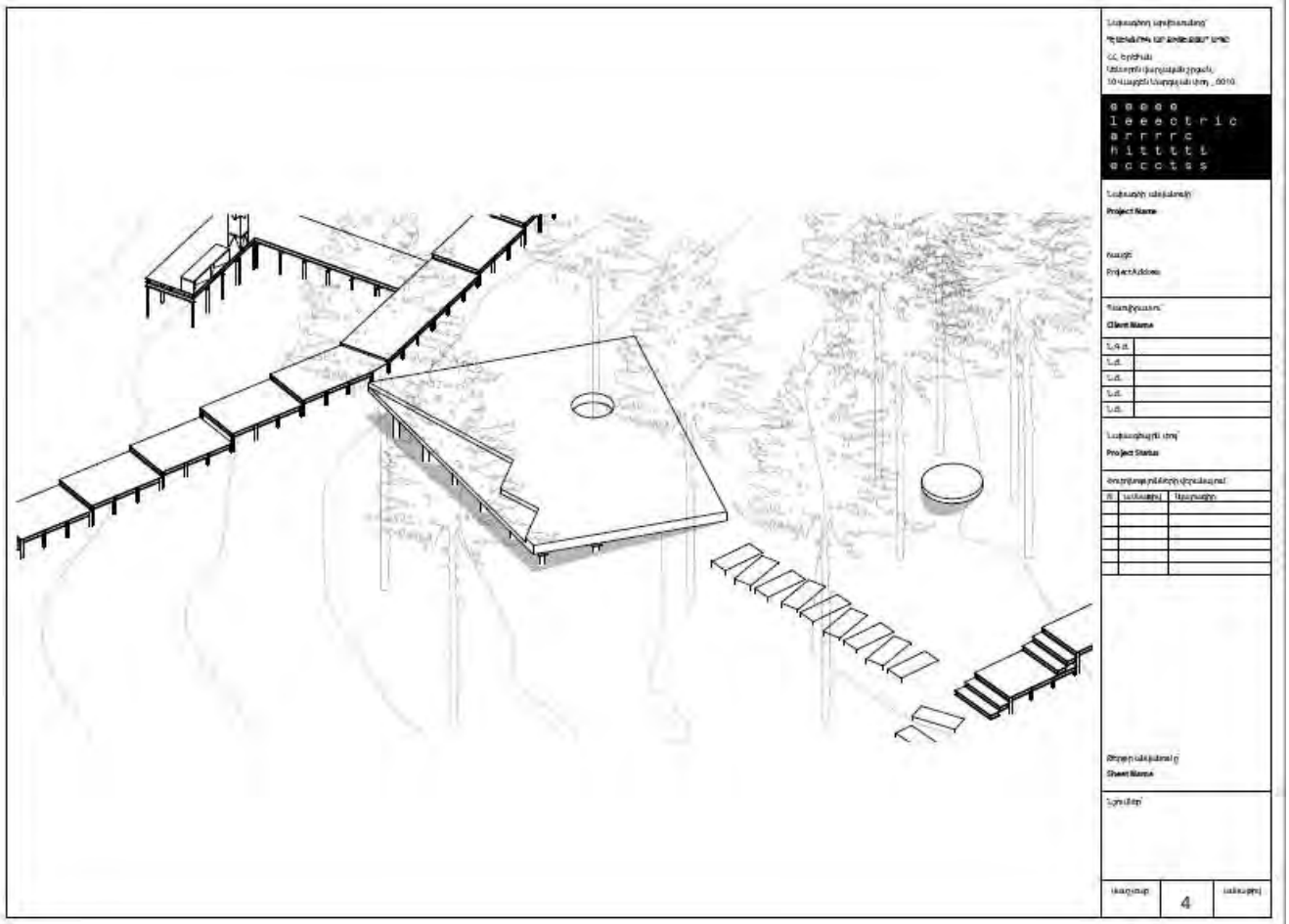
Հարթակի կրող կոնստրուկցիաները իրականացված են մետաղական կարկասից:

Նկար 14.

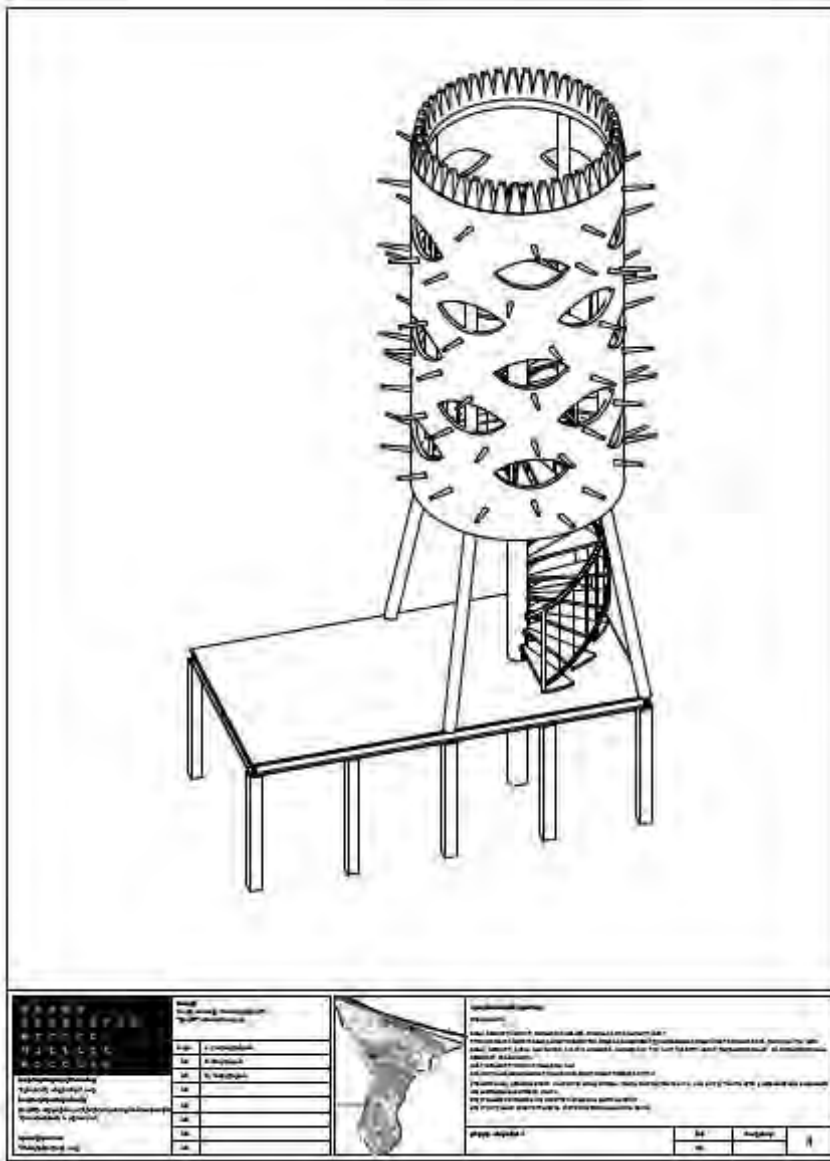
Յոգայի համար նախատեսված տարածք, որը պատրաստված է սոճու տախտակներից & որտեղ միաժամանակ կարող են գտնվել մի քանի մարդ: Օբյեկտի կրող կառուցվածքը մետաղյա շրջանակ է՝ հորատման կոյտերի վրա: Յոգայի հարթակի հատակի ծածկույթի փայտյա երեսպատման ներսում նախատեսված է անցք՝ փայտի համար: Ծառերի պահպանման համար նախատեսված անցքերի բոլոր ճշգրտումները կատարվում են նախագծի ճարտարապետների հետ խորհրդակցելով:

Նկար 15. Յոգայի հարթակ

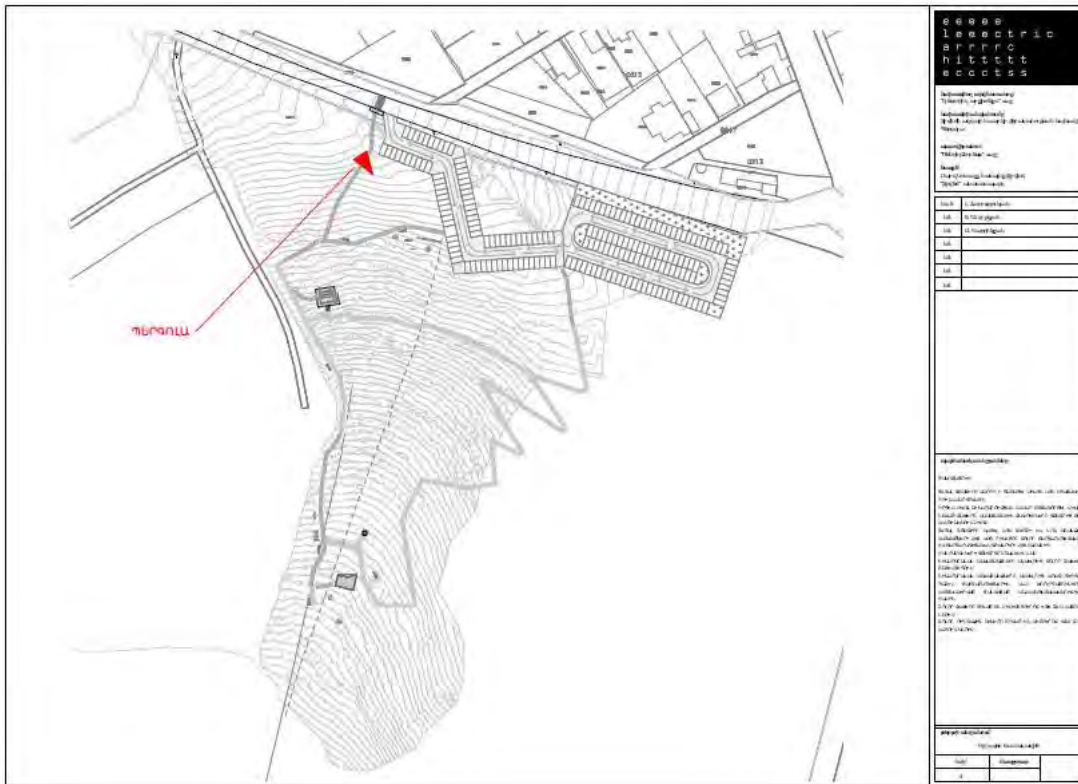
Դիտահարթակ-աշտարակը գտնվում է ոչ խիտ ծառերով պատված հատվածում, որի թեքությունը կազմում է 0,3 մետր: Ընդհանուր բարձրությունը կառույցի կազմում է՝ 7,4 մետր: Կառույցի վերին հատվածի տրամագիծը կազմում է՝ 2 մետր: Կառույցը բաղկացած է 2 մասից՝ վերևի հատվածը փայտե գլան է մետաղական կարկասով, որը հենվում է 2x2 մետր չափերով հարթակի վրա: Կառույցի կենտրոնում գտնվում է պտուտակաձև սանդղուղը, որը կապում է միմյանց դիտահարթակի 2 հարթակները:

Նկար 16. Դիտահարթակ

Պերգոլայի նախագիծը իրականացված է մետաղյա կարկասից՝ հիմքում բաղկացած լինելով հավասարակողմ եռանկյունուց, որի յուրաքանչյուր կողմը 5մ է: Հիմնակմախքի ընդհանուր բարձրությունը 5 մ է: Մետաղյա կարկասը իր վրա կրում է դեկորատիվ փայտյա ցանց, որն էլ հանդիսանում է պերգոլա: Կարկասի եզրագիծը դեֆորմացված է: Փայտյա ցանցը մետաղական ամրակով միցված է հիմնակմախքին:

Նկար 17. Պերգոլա

Համաձայն նախագծային լուծումների կառուցապատման ընդհանուր մակերեսը կազմում է 890,9մ², հետիոտնային ճանապարհի ընդհանուր երկարությունը՝ 334մետր: Ճեմուղիների մի մասը իրականացվելու է խոշոր քարերով, որոնք տեղադրվելու են հողի մեջ՝ հարմարեցնելով հանգստացողների քայլելուն: Մնացած մասը նախատեսվում է իրականացնել թեթև մետաղական ցանցապատ կոնստրուկցիայով, որոնք սվայաներով ամրանալու են հողի մեջ՝ ապահովելով անանցանելի վայրերով տեղաշարժ:

Կառուցապատման բոլոր կոնստրուկցիաները լինելու են հավաքովի, մետաղական և մշակված փայտից, որոնք տեղադրվելու են տարածում ցցային հիմքով՝ մետաղական սյուների վրա, առանց բետոնապատման աշխատանքների:

Տարածք մոտեցող ճանապարհը ասֆալտապատված է, իսկ ավտոկայանատեղին նախատեսվում է իրականացնել ավազակոպիճով/ավազախճով, որի մակերեսը կազմում է 4735մ²:

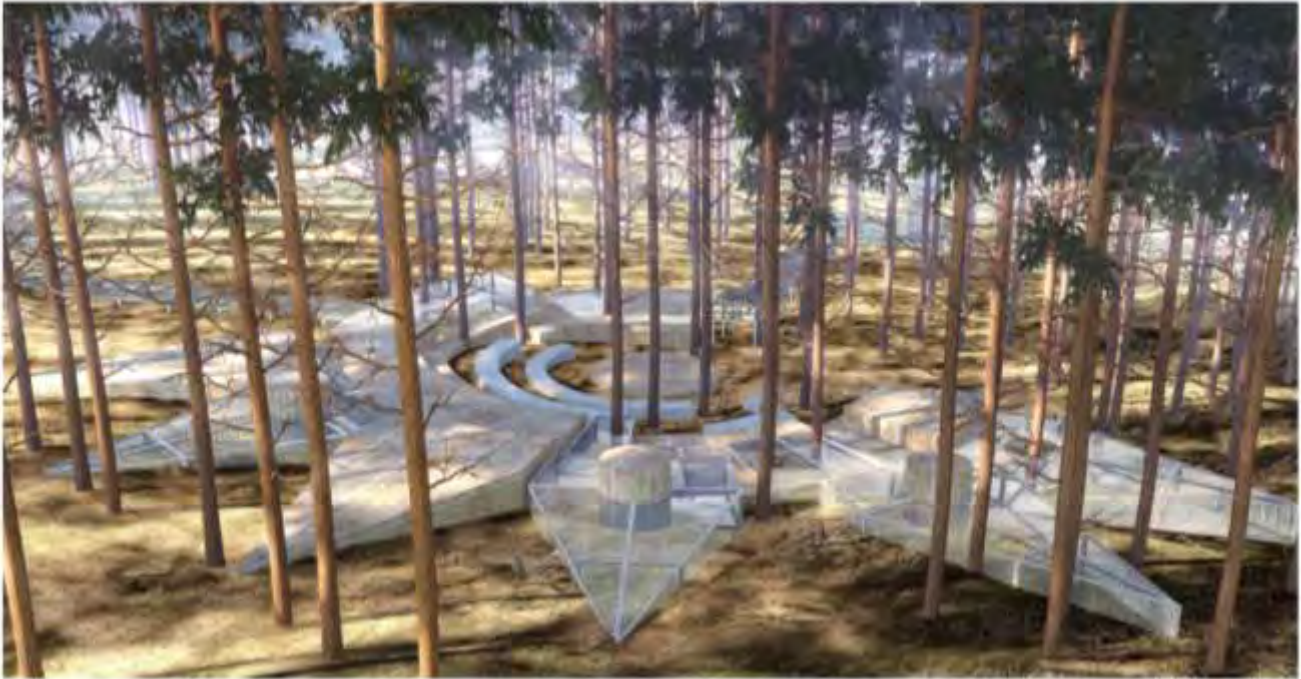
Ավտոկայանատեղին նախատեսվում է 197 մեքենայի համար, որի հարակից հատվածները լինելու է գազոնապատ:

Ավազախճային հիմքից բացի այլընտրանք չի նախատեսվում, ավտոկայանատեղիի լուծումներն ընտրված է այնպես, որ ավազախճային ավտոճանապարհը անցնելու է ծառաթփային բուսականությունից զուրկ հատվածներով՝ բացառությամբ 1-2 ծառ՝ ապահովելով գոյություն ունեցող ծառերը, անհրաժեշտության դեպքում Ջրվեժ արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ-ի կողմից կիրականցվի սանիտարական մաքրման աշխատանքներ և բուսազուրկ հատվածներում լրացուցիչ կիարականցվի կանաչապատում՝ գազոնի տեսքով:

Նախագծի համաձայն կայանատեղիի և ճեմուղիների համար նախատեսված տարածքից 3-4 հատ եղելնագգի ծառատեսակները վերատնկվելու են նախօրոք մշակված

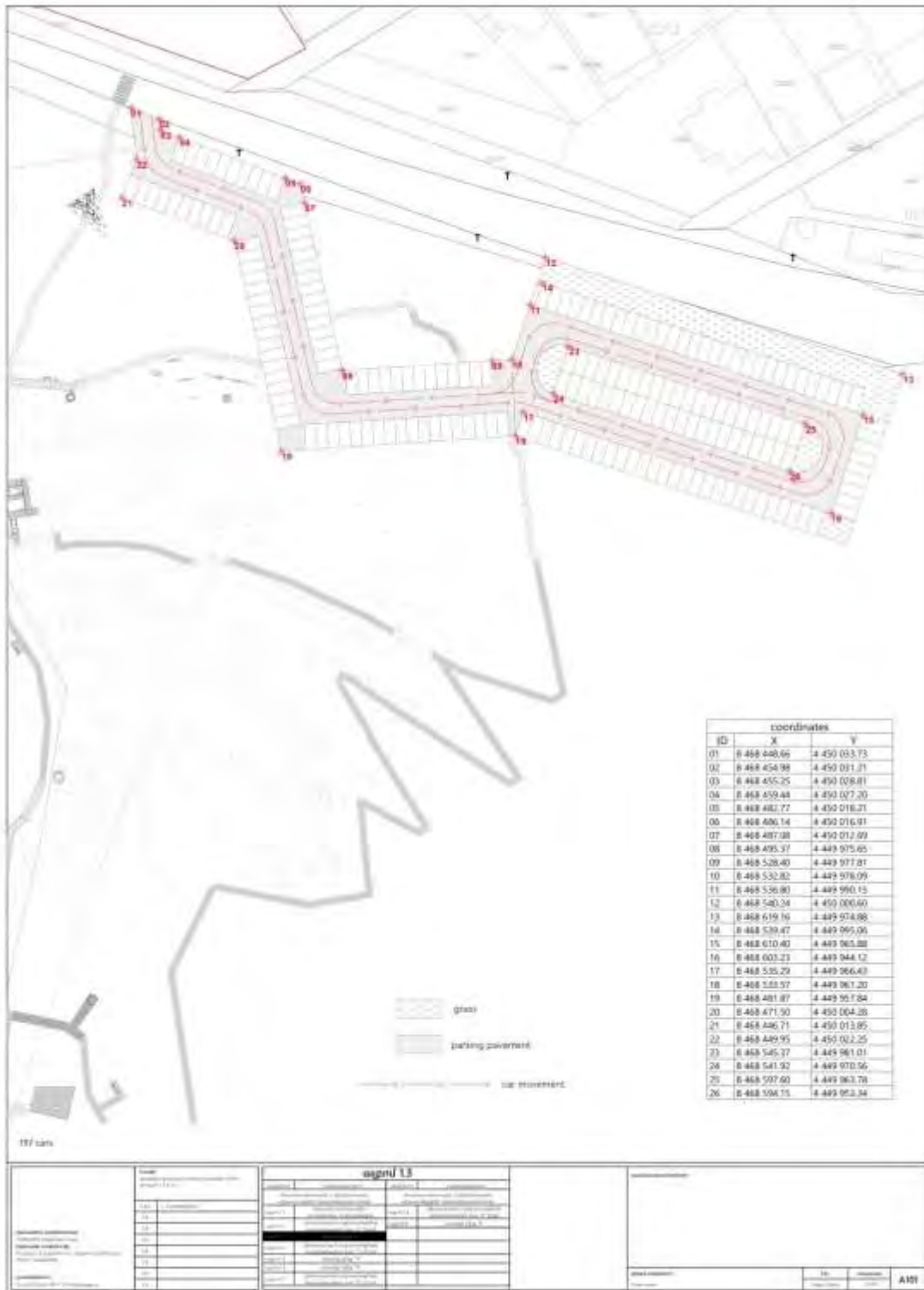
տարածքում «Զրվեժ» անտառպարկի վերահսկողության ներքո:

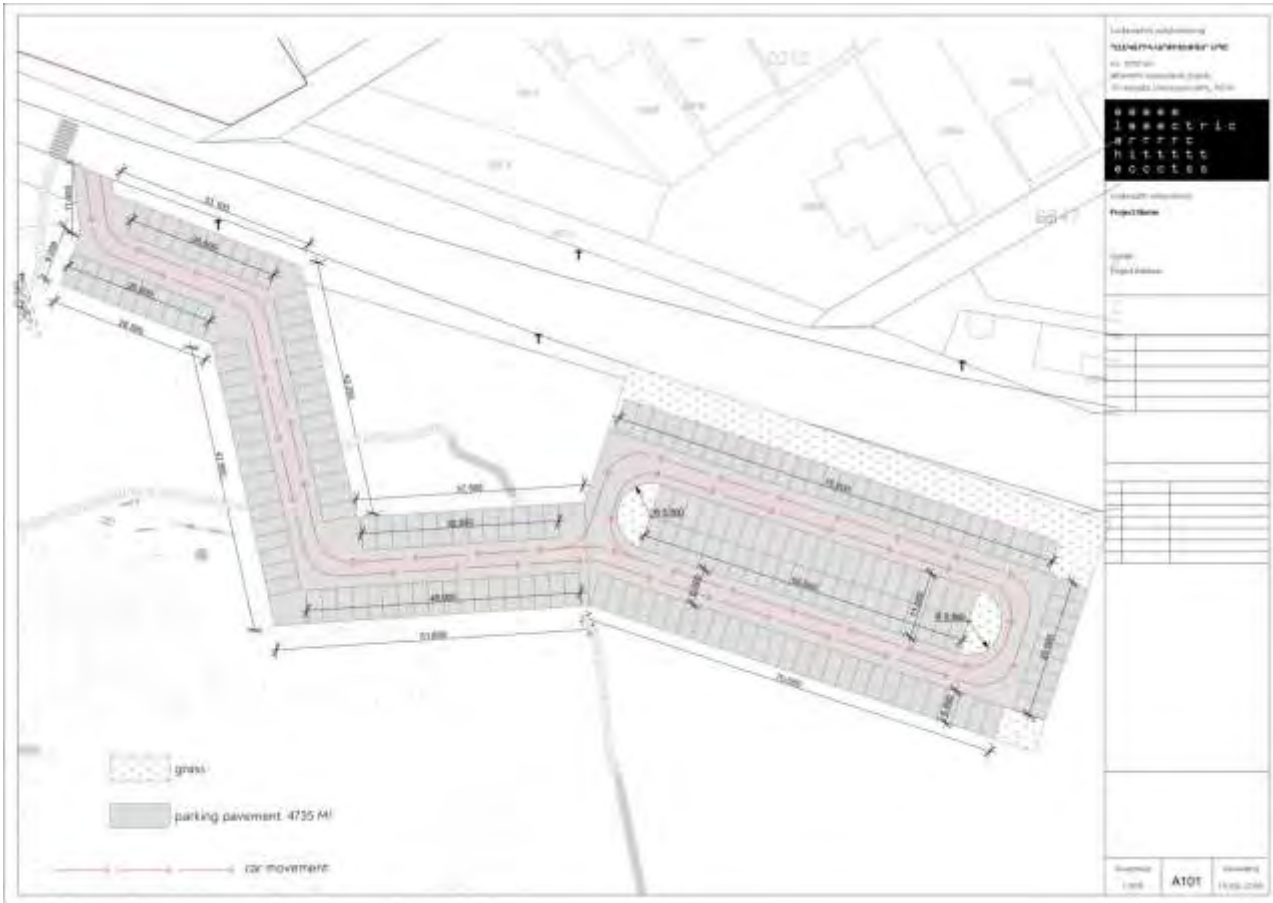
Նկար 18. Ամֆիթատրոն

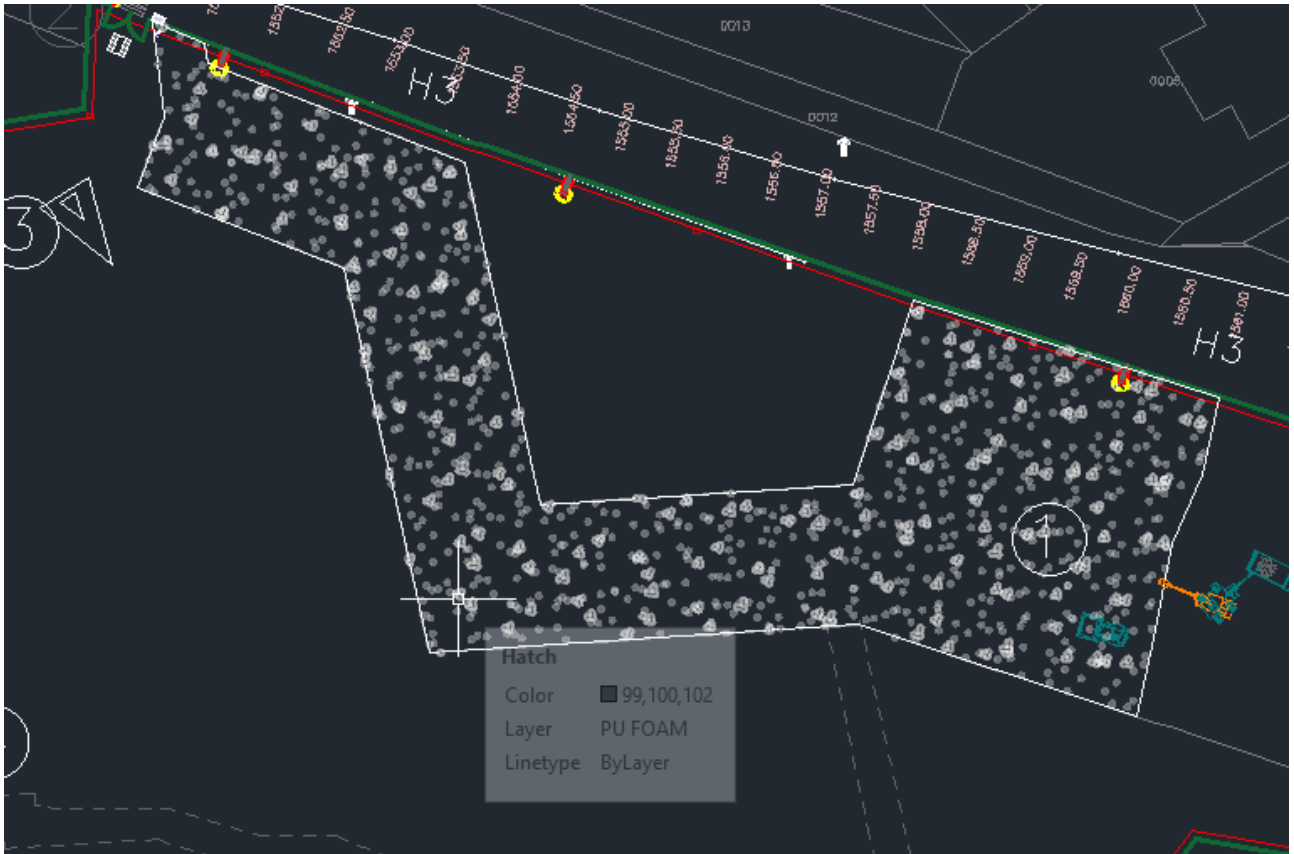

Ամֆիթատրոնը պատրաստված է լինելու սոճու տախտակներից, օբյեկտի կրող կառուցվածքը մետաղյա է: Ամբողջությամբ կազմակերպված է ծառերի շվաքին՝ ապահովելով տարածքի բնական վիճակը

Նկար 19. Ավտոկայանտեղի

Տարածքի լուսավորությունը իրականացվելու է արևային լուսամուկներով:

Նկար 20. Լուսավորություն

Լուսավորությունը իրականացվելու է 3 տեսակի՝ գծային, գետնի վրա՝ լուսարձակող և սյունաձև:

Երեկոյան լուսավորությունն ապահովվելու է արևային փոքրիկ վահանակների հաշվին, որոնք ևս տեղադրված են լինելու լուսավորության կողքին:

9. 2 Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Շինարարության փուլում նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում

օգտագործվելու են ջուր՝ աշխատողների խմելու ջրի և կենցաղային կարիքները հոգալու համար:

Շինարարության ժամանակ խմելու ջուրը բերվելու է շտերով՝ ըստ պահանջի, իսկ տեխնիկական նպատակով ջուրը կբերվի ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքով, կլցվի տարածքում նախատեսվող 3մ3 տարողությամբ պլաստիկ բաքի մեջ:

Տարածքի հրդեհաշիջման նպատակների համար կտեղադրվեն կրակմարիչներ:

Շինարարության փուլում աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակներով ջրաձախսը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T$$

Որտեղ՝ n - տեխնիկական աշխատողների և ծառայողների թիվն է

N - ջրաձախսի նորման՝ - 0.016մ³,

n_1 - բանվորների թիվն է,

N_1 - ջրաձախսի նորման բանվորների համար՝ - 0.025մ³/մարդ օր

T -աշխատանքային օրերի առավելագույն թիվն ամբողջ շինարարության ժամանակ՝ 62ամիս՝ 324 օր:

Այսպիսով.

$$W = (3 \times 0.016 + 15 \times 0.025) \times 324 = 137\text{մ}^3/\text{շին.ժամ, միջին օրական } 0.423\text{մ}^3:$$

9. 3 Կեղտաջրերի հեռացում.

Շինարարության փուլում առաջանալու են կենցաղային կոյուղաջրեր, որոնք ինքնահոս համակարգով հեռացվելու են դեպի 90*90 չափերի 1 շարժական բիոզուգարան: Բիոզուգարանը տեղադրվելու է վարձակալության սկզբունքով, որը աշխատանքների ավարտից հետո հանվելու է: Վերջինիս մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

9.4 Հողային ռեսուրսներ.

Հողային աշխատանքները կապված են հիմնականում ցցերի տեղադրման հետ: Նախատեսվող աշխատանքների ժամանակ կատարվելու է մոտ 360մ³ ծավալի հողային աշխատանք: Հողային զանգվածի կուտակում չի նախատեսվում, քանի որ յուրաքանչյուր ցցի տեղադրումից հետո կատարվելու է հանված հողի հետ լիցք և ամրացման նպատակով տոփանման աշխատանքներ:

9.5 Բուսական և կենդանական աշխարհ.

Գործունեության ենթակա տարածքում արդեն կատարվել է տեղանքի տեսողական դիտարկումներ անտառապարկի ներկայացուցիչների հետ միասին: Ելնելով տեղանքի առանձնահատկություններից ընտրվել են թեթև կոնստրուկցիաների տեղադրման վայրերն այնպես, որ հնարավորինս քիչ խախտվի տարածքի բնական վիճակը: Այդ

ուսումնասիրությունների ժամանակ բնադրավայրեր և ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ և կենդանատեսակներ չեն նկատվել, սակայն նախատեսվող աշխատանքներն իրականացվելու են անտառայարկի ներկայացուցիչների վերահսկողության ներքո և որևէ բուսատեսակների և կենդանատեսակների հայտնաբերման դեպքում կկանգնեցվեն աշխատանքները և կիրականացվեն համապատասխան միջոցառումներ:

9. 6 Թափոնների առաջացում.

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակ բոլոր լուծումները լինելու են թեթև շարժական հավաքովի կոնստրուկցիաներից, որոնք բերվելու և հավաքվելու են տեղում, ինչի արդյունքում առաջանելու են մետաղական և փայտե մնացորդներ: Առաջանալու է մոտ 2մ³ ծավալով փայտի թափոններ և 3մ³ ծավալով մետաղական մնացորդներ: Այն պահվելու է տարածքում՝ պարկերի մեջ և նախատեսվում է օգտագործել սեփական կարիքների համար:

Շինարարության ժամանակ առաջանալու է կենցաղային թափոն՝ աղբ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4) համապատասխանաբար՝ օրական 6,67կգ: Շինարարության փուլում աղբը կուտակվելու է պոլիէթիլենային պարկերի մեջ, որն ամենօր հեռացվելու է տարածքից: Շահագործման փուլում նախատեսվում է տեղադրել փոքր աղբամաններ՝ 20 հատ:

Կենցաղային աղբի քանակը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

m – 1 հերթափոխում կենցաղային աղբի քանակն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարիո – աշխատողների թիվն է,
հետևաբար,

$M=18*120=2160$ կգ/տարի, շինարարության ժամանակ՝ օրական 6,67կգ:

Առաջացած աղբը Ջրվեժ համայնքի հետ նախապես համաձայնեցված, պայմանագրային հիմունքով կտեղափոխվի մոտակա աղբավայր:

9.7 Սոցիալական.

Շինարարության ժամանակ աշխատելու են 18 մարդ՝ մասնագետներ, որից 3 ԻՏԱ, 15 բանվոր: Աշխատողների համար տեղադրվելու է ժամանակավոր շարժական տնակ՝ աշխատողների կենցաղ-սանիտարական պայմանները ապահովելու, ինչպես նաև հանգստի կազմակերպման համար:

9. 6 Բարեկարգում

Նախատեսվող գործունեության շինարարական փուլի ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի մաքրման և բարեկարգման աշխատանքներ: Տարածքը մաքրվելու է ավելորդ կենցաղային աղբից և վերականգնվելու է լանդշաֆտը:

Նկար 21.

Շահագործման փուլում այցելուների սանհտարահիգիենիկ պայմանների ապահովման նպատակով տարածքում տեղադրվելու են աղբամաններ, իսկ բիոզուգարան չի նախատեսվում, քանի որ այգուն կից՝ սննդի շինության շենքում գոյություն ունի հասարակական նշանակությա զուգարան՝ լվացարանով:

10. Շրջակա միջավայրի վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է «Ջրվեժ» անտառպարկի տարածքում, որը Ջրվեժ համայնքից գտնվում է մոտ 460մ հեռավորության վրա: Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում ծառահատումներ չեն կատարվելու: Նախատեսվող գործունեության շրջանակներում նախատեսվում է, առանց վնասելու անտառպարկի բուսականությունը, իրականացնել թեթև կոնստրուկցիաներով շինությունների տեղադրում:

Ջրոսայգու կառուցումը կունենա սոցիալական և էկոլոգիական դրական ազդեցություն: Սոցիալական տեսանկյունից՝ կստեղծվեն **ժամանակավոր 18 աշխատատեղ**: Բնապահպանական տեսանկյունից կմաքրվի և կբարեկարգվի այգու տվյալ հատվածը:

Շինարարական աշխատանքները կրելու են կարճաժամկետ բնույթ: Գործունեության իրականացման ընթացքում չեն կատարվելու հիմնական կառուցապատման, ինչպես նաև հողային և բետոնային աշխատանքներ: Տեղադրվող կառույցները լինելու են մետաղյա և փայտյա կոնստրուկցիաներով: Ուստի գործունեության իրականացման հետևանքով հնարավորազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Նախատեսվող գործունեությունն՝ իր տարածական տեղակայման, ինչպես նաև մատուցվող ծառայությունների շնորհիվ կդառնա բավական գրավիչ, հարմարավետ և ժամանակակից զբոսայգի, բարձր պահանջներով տարբեր ձևաչափերի՝ սպորտային, բացօթյա միջոցառումների կազմակերպման և զբոսաշրջության կենտրոն: Այն խթան կհանդիսանա զբոսաշրջության զարգացմանը համար:

Տարածքի զբոսաշրջության զարգացման շրջանակներում նախատեսվելու է նաև զբոսաշրջիկների համար քայլարշավներ, փոքր միջոցառումներ և յոգայի կազմակերպում: Հեծանվային տուրերը և քայլարշավները նախատեսվում է կազմակերպել պարկի տարածքում գոյություն ունեցող արահետներով:

Շրջակա միջավայրի պահպանման և վերջինիս բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական մի շարք միջոցառումներ, որոնք կապված են լինելու օդային ավազան արտանետումների, հողային և ջրային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների աշխատելու ընթացքում յուղերի հնարավոր ներթափանցման, տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման, ՀՀ Կարմիր գրքի բուսական և կենդանական տեսակների հայտնաբերվելու դեպքում, դրանց պահպանման հետ:

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվում է առանց հողաշինարարական աշխատանքների: Միաժամանակ հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2002թ.

ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի պահանջը, շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից, ընկերությունը աշխատանքերը դադարեցվելու են և դրա մասին հայտնվելու է լիազոր մարմնին:

10.1 Օդային ավազան.

Գործունեության իրականացման հետևանքով օդային ավազան հնարավոր արտանետումները լինելու են ավտոտրանսպորտի շահագործումից՝ ծխազագերի տեսքով:

Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում,

- բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը:

10.2 Հողային ռեսուրսներ.

Հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և թափոնների ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվելու է .

- հողի հանում և պահում չի նախատեսվում

- բուն գործունեության տարածքում յուղի, վառելիքի կամ այլ վտանգավոր հեղուկների պահման տեղամասեր չեն նախատեսվելու,

- շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում:

10.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Գործունեության իրականացման ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա հանարավոր բացասական ազդեցություններ չեն նախատեսվում: Գործունեության ենթակա տարածքն ապահովված չէ ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերով: Շինարարության ժամանակ աշխատողների խմելու ջրի և կենցաղային կարիքները հոգալու են բերովի ջրով՝ խմելու ջուրը շշերով, տեխնիկական ջուրը ցիստեռնի միջոցով: Շինարարական աշխատանքների համար աշխատակիցների և գործիքների տեխնիկական պահանջների համար մեծ խավալով ջուր չի պահանջով, ուստի շինհրապարակում տեղադրվելու է ջրի բաք, որի ջրամատակարարումը իրականացվելու է ցիստեռնով: Ցիստեռնով մատակարարվող ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող Յմ³ տարողության ջրի բաք: Ջրի մատակարարումը կատարվելու է պայմանագրային հիմունքներով, ելնելով ջրի սպառման պահանջարկից:

Կեղտաջրերի հեռացման համար շինարարության փուլում նախատեսվում է.

- շարժական բիոզուգարանի տեղադրում՝ վարձակալության հիմունքներով, որը աշխատանքների ավարտից հետո հանվելու է,

- բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

10. 4 Կենսաբազմազանություն.

Տարածում կենսաբազմազանության հայտնաբերման և դրանց պահպանման անհրաժեշտությունից ելնելով նախատեսվում է.

- ընկերության կողմից մշակվելու է գործողությունների պլան, առաջնորդվելով ՀՀ

կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից,

- հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների հայտնաբերման դեպքում՝ ընկերությունը տեղեկացնելու է «Ջրվեժ» անտառպարկին, նախօրոք առանձնացնելով հատուկ պահպանման գոտի՝ վերջիններիս տեղափոխելու և վերատնկելու համար:

10.5 Թափոններ.

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում շինարարական թափոններ չեն առաջանալու, քանի որ բոլոր նախատեսվող շինությունները (մոդուլները) լինելու են մետաղյա կոնստրուկցիաներ, հարթակներ, որոնք բերվելու են պատրաստի վիճակում և տեղադրվելու են առանց հողաշինական աշխատանքների կատարման: Նախատեսվում է.

- առաջացած փայտե և մետաղական թափոնները պահվելու են տարածքում և օգտագործվելու են սեփական կարիքների համար,

- շինարարության փուլում կենցաղային աղբը հավաքվելու է պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և տեղափոխվելու է Կապալառուի կողմից՝ ամենօր:

10.6 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է համաձայն՝ ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՍՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» N2-III-11.3 ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐ N2-III-11.3 ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 138 հրամանի և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀԸՆ 22-04-2014 «ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՂՄՈՒԿԻՑ» ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2001 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-Ի N 82 ՀՐԱՄԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N79-Ն հրամանի պահանջներին համապատասխան: Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 80 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն): Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 55 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում: Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը, աշխատակիցների վրա աղմուկի ազդեցությունը կրելու է կարճատև և ժամանակավոր բնույթ: Շինարարության ընթացքում շինհրապարակում աշխատելու են տարբեր մեքենաներ և մեխանիզմներ, որոնց աղմուկի մակարդակի գումարային ազդեցությունը հնարավոր է գերազանցի սահմանված նորմերը, սակայն, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ փորման , բեռնման և բեռնաթափման մեծածածավալ աշխատանքներ չեն նախատեսվում կարելի է հիմնավոր նշել, որ աղմուկի մակարդակի գերազանցում նույնիսկ միաժամանակ մի քանի շինտեխնիկայի աշխատելու դեպքում կգտնվի թույլատրելի սահմաններում:

Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին: Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու նպատակով լրացուցիչ նախատեսվում են համապատասխան միջոցառումներ, որոնց կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը շինհրապարակին հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը: Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,

- կառուցապատման տարածքում ձայնակլանիչ նյութերի և կոնստրուկցիաների կիրառում,

- շինարարական աշխատանքներում ներգրավվելու են ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ,

- տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործել սարքին վիճակում,

- պարբերաբար կստուգվեն և կկարգաբերվեն տրանսպորտային միջոցների շարժիչները,

- բացառել շինարարության ընթացքում օգտագործվող մեքենաների կայանումը բնակելի տների, այլ հասարակական շենքերի հարևանությամբ,

- օգտագործվող շին տեխնիկան և մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով,

- պահպանել աղմուկի, վիբրացիայի, արտանետվող գազերի թույլատրելի նորմերը, կատարել չափագրում,

- շինհրապարակում աղմուկի մակարդակը գերազանցելու դեպքում աշխատողներին ապահովել ականջակալներով:

10.7 Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.

Շինարարության փուլում աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ, ակնոց և այլն),

- շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու է 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N 87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական հագուստ,

- աշխատողների համար հատկացվելու է ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),

- վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, մեքենաների երթերը,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են:

10.8 Սոցիալական հարցեր.

Զբոսայգու կառուցման շինարարության ժամանակ բացվելու են նոր

աշխատատեղեր: Նախատեսվող գործունեության իրականացման շրջանակներում կզարգանա զբոսաշրջիկների շարժը դեպի այգի: Այգու մուտքը լինելու է անվճար, իսկ նախատեսվող ավտոկայանտեղին՝ վճարովի և քանի որ շինաշխատանքների անմիջապես ավարտից հետո տարածքը հանձնվելու է «Ջրվեժ» անտառպարկին, ապա ավտոկայանատեղիի գումարը տնօրինելու է անտառպարկը՝ այգու բարեկարգման նպատակով:

10.9 **Տարածքի բարեկարգում.**

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու են.

- գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցում, բարեկարգում,
- շինարարական սարքավորումները հեռացվելու են տարածքից,
- տարածքը մաքրվելու է, վերականգնվելու է լանդշաֆտը:

ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

«Զրվեժ» անտառպարկի տարածքում այգու հիմնման աշխատանքների ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն/մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

ՀՀ	Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Մոնիթորինգի վայրը	Իրականացման ձևը	Ժամանակամիջոց	Մոնիթորինգ կատարող/վերահսկող
1	Շինարարության ընթացքում օդային ավազան, ջրային և հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և կեղտաջրերի ներթափանցման բացառելուն ուղղված	<p>- Փոշու և այլ օդի աղտոտիչների (CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական չափաբանակների պարբերական վերահսկում:</p> <p>- Ջրային և հողային ռեսուրսների որակի ուսումնասիրությունների կատարում, -կեղտաջրերի հեռացման՝ բիոզուգարանի տեղադրում:</p>	<p>Գործունեության և ենթակա տարածքում</p> <p>Գործունեության և տարածքում</p>	<p>Ստուգայցեր, գործիքային ստուգումներ</p> <p>Տեսողական դիտարկումներ, մասնագետի կողմից ստուգայցեր</p>	<p>Շինարարության փուլում՝ ամենօրյա: Փոշենստեցումը տարվա շոգ և չոր եղանակներին՝ օրը 2-3 անգամ</p> <p>Պարբերաբար՝ ոչ ուշ 3 ամիսը մեկ հաճախականությամբ</p>	<p>Կապալառու և «Զրվեժ» արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ</p>
2	Արտակարգ իրավիճակներ և	-Աշխատողների իրազեկում՝ աշխատանքի	Գործունեության և	Իրազեկումներ և ստուգումներ	Պարբերաբար	Կապալառու և «Զրվեժ»

	<p>աշխատանքի անվտանգություն</p>	<p>անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգի մասին,</p> <p>-շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն,</p> <p>-բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝</p> <p>-հակահրդեհային պահանջների ապահովում՝ ՀՀՇՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխան:</p>	<p>իրականացման ենթակա տարածքում</p>	<p>Ստուգայցեր</p>	<p>ամենօրյա ռեժիմով,</p>	<p>արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ</p> <p>Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմիններ</p> <p>Տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող մարմին «Զրվեժ»</p> <p>արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ</p>
<p>Շինարարական նորմերի պահպանում</p>		<p>Շինհրապարակ</p>	<p>Ստուգայցեր</p>	<p>Հաաճախակի</p>		
<p>Աղմուկ, թրթռում</p>	<p>Ամբողջ շինարարության ընթացքում վերահսկվելու են շինարարության որակի չափանիշները՝ Աղմուկի և թրթռումների</p>	<p>Գործունեության</p>	<p>Ստուգայցեր</p>	<p>Ոչ պակաս, քան երեք ամիսը մեկ անգամ</p>		

		մակարդակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ:	իրականացման ենթակա տարածքում			
3	Նյութեր	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից:	Լիցենզավորված կազմակերպությունների պահեստներ	Մատակարարման ընթացքում	Շինարարության փուլում՝ պայմանագրերի առկայություն	Կապալառու և «Զրվեժ» արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ
4	Թափոն	Թափոնների կանոնավոր տեղափոխում:	Գործունեության ենթակա տարածքից	համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա տեղափոխում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու և «Զրվեժ» արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ
5	Շինտեխնիկա և տրանսպորտային միջոցներ	- Շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում, - շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորման և յուղման իրականացում՝ մասնագիտացված	Շինհրապարակ շինհրապարակից դուրս՝	Ստուգայցեր Դիտողական ստուգումներ, Գործընթացի ստուգում՝ մեքենաների շահագործման ընթացքում	Շինարարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում Պարբերաբար Շինարարարական աշխատանքների կատարման	Կապալառու և «Զրվեժ» արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ

		լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:			ընթացքում	
6	Կանաչապատում և բարեկարգում	Վերականգնել և բարեկարգել շրջակա տարածքը, - տարածքի կանաչապատման աշխատանքների և կանաչապատման ծրագրի համապատասխանության ուսումնասիրություն, - կանաչ զանգվածի վիճակի՝ կաչողականության ուսումնասիրություն և ծառերի աճի արագացումը և անհատական պատակով մշտադիտարկում:	Գործունեության և տարածք	Դիտողական ուսումնասիրություն	Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո	Կապալառու և «Զրվեժ» արգելոցապարկային համալիր ՊՈԱԿ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմիններ

Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան

Շինարարության ազդեցության ենթակա շրջակա միջավայրի բաղադրիչները և գործոնները	Մեղմող միջոցառման անվանումը	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու	Վերահսկող
---	-----------------------------	-------------------------------------	-----------

	<p>Օդային ավազան</p>	<p>Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում, - բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը: 	<p>Կապալառու</p>	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ «Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>
	<p>Հողային ռեսուրսներ</p>	<p>Հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և թափոնների</p>	<p>Կապալառու</p>	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ</p>

		<p>ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվելու է .</p> <ul style="list-style-type: none"> - բուն գործունեության տարածքում յուղի, վառելիքի կամ այլ վտանգավոր հեղուկների պահման տեղամասեր չեն նախատեսվելու, - շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում: 		<p>«Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>
	Ջրային ռեսուրսներ	<p>Շինարարության ժամանակ աշխատողների խմելու ջրի և կենցաղային կարիքները հոգալու են բերովի ջրով՝ խմելու ջուրը՝ շտերով, տեխնիկականը՝ ցիստեռնի միջոցով: Ջրի</p>	Կապալառու	«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ

	Շահագործման փուլ	<p>մատակարարումը կատարվելու է պայմանագրային հիմունքներով, ելնելով ջրի սպառման պահանջարկից:</p> <p>Կեղտաջրերի հեռացման համար շինարարության փուլում նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շարժական բիոզուգարանի տեղադրում՝ վարձակալության հիմունքներով, որը աշխատանքների ավարտից հետո հանվելու է, - բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով. 		<p>«Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>
--	------------------	---	--	---

	<p>Բուսական և կենդանակազմաբանական</p>	<p>Տարածում կենսաբազմազանության հայտնաբերման և դրանց պահպանման անհրաժեշտությունից ելնելով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցվելու են շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնելու են «Զրվեժ» արգելոցապարկային համալիրին - գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ ընկերության կողմից պարբերաբար կատարվելու է մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվրոպական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» որոշմամբ և N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլյացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով, - շինարարական աշխատանքներն իրականացվելու են բացառապես ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա 	<p>Կապալառու</p>	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ</p>
--	---------------------------------------	--	------------------	--

		<p>ազդեցությունից խուսափելու համար, - հնարավորինս նվազեցվելու են տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով:</p>		
--	--	---	--	--

		<p>- ընկերության կողմից մշակվելու է գործողությունների պլան, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից,</p> <p>- բարեկարգման տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների հայտնաբերման դեպքում՝ ընկերությունը տեղեկացնելու է «Ջրվեժ» անտառպարկին, նախօրոք առանձնացնելով հատուկ պահպանման գոտի՝ վերջիններիս տեղափոխելու և վերատնկելու համար:</p>		
	Թափոններ	<p>Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում շինարարական թափոններ չեն առաջանալու, քանի որ ըողոր</p>	Կապալառու	«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ

		<p>Նախատեսվող շինությունները (մոդուլները) լինելու են ժամանակավոր մետաղյա կոնստրուկցիաներ, հարթակներ, որոնք բերվելու են պատրաստի վիճակում և տեղադրվելու են առանց հողաշինական աշխատանքների կատարման: Նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - առաջացած փայտե թափոնները պահվելու են տարածքում և օգտագործվելու են սեփական կարիքների համար, - շինարարության փուլում կենցաղային աղբը հավաքվելու է պոլիէթիլենային տոպրակների մեջ և տեղափոխվելու է Կապալառուի կողմից՝ ամենօր, - շահագործման փուլում առաջացած կենցաղային աղբը հավաքվելու է համապատասխան աղբահավաք տարողությունների մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով 		
--	--	--	--	--

		տեղափոխվելու է համայնքային աղբավայր՝ համապատասխան թույլտվությամբ:		
	Աղմուկ և թրթռում	<p>Շինարարության ընթացքում աղմուկը և թրթռումները կապված են լինելու սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - կատարվող աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործվելու են սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգվելու և կարգաբերվելու են տրանսպորտային միջոցների շարժիչները: 	Կապալառու	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ</p> <p>«Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>

	<p>Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն</p>	<p>Շինարարության փուլում աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ, ակնոց և այլն), - շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու է 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N 87 արձանագրության պահանջների ն համապատասխան, աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական հագուստ, - աշխատողների համար հատկացվելու է ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ 	<p>Կապալառու</p>	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ «Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>
--	--	--	------------------	---

		հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),		
	Շնագործնախումբ:	<ul style="list-style-type: none"> - վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, մեքենաների երթերը, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են, 	Կապալառու	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ</p> <p>«Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>

	<p>Սոցիալական</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Նախատեսվող գործունեության իրականացման շրջանակներում կզարգանա զբոսաշրջիկների շարժը դեպի այգի - Այգու մուտքը լինելու է անվճար, իսկ նախատեսվող ավտոկայանտեղին՝ վճարովի և քանի որ շինաշխատանքների անմիջապես ավարտից հետո տարածքը հանձնվելու է «Ջրվեժ» անտառպարկին, ապա ավտոկայանատեղիի գումարը տնօրինելու է անտառպարկը՝ այգու բարեկարգման նպատակով: 	<p>Կապալառու</p>	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ</p> <p>«Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>
	<p>Տարածքի բարեկարգում</p>	<ul style="list-style-type: none"> - գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցում, բարեկարգում, - շինարարական սարքավորումները հեռացվելու են տարածքից, տարածքը մաքրվելու է, վերականգնվելու է և լանդշաֆտը: 	<p>Կապալառու</p>	<p>«ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ՍՊԸ</p> <p>«Արգելոցապարկ ային համալիր» ՊՈԱԿ</p>

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՆՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 2 հոլիսի

2009 թվականի N 733-Ն ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ ԶՐՎԵԺԻԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ (ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

2. ՀՀ Կոտայքի մարզի Զրվեժի գյուղական համայնքի գլխավոր հատակագծի փոփոխության նախագիծը/2014թ./ Հայաստանի Հայաստանի կենսաբ. հանդես, 3(62), 2010թ.,

3. «Զրվեժ» ԱՆՏԱՌՊԱՐԿԻ ԱՆՏԱՌՊԱՐԿԻ ՆԵՐՄՈՒԾՎԱԾ ԾԱՌԱԹՓԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ

ՏԱՔՍՈՆՈՄԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ/Վ.Ե. ՈՍԿԱՆՅԱՆ, Գ.Պ.ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Ա.Ս. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ, Վ.Լ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ/

4. 2014թ. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի 5-րդ ազգային զեկույց:

5. Агасян А. Л. 1987. Змеи окрестностей Еревана и прилежащих территорий.

Герпетологические исследования на Кавказе

7. Ադամյան 1985, Գաբրիելյան, Ահարոնյան 1990, Adamian M. S., Klem D. Jr. 1999. Handbook of the birds of Armenia. Oakland, AUA Press

8. A Field Guide to Birds of Armenia, M.S. Adamian & D. Klem, Jr. (Copyright 1997), Published

by the American University of Armenia, 220 pages. <https://www.acopiancenter.am/field-guide-bos-english-common-names.asp>- կենդանական աշխարհ

ԵՐԶԱԿԱ ՄԻԶԱԿԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԳԻՐ

* «մարտի» 2024թ.

*տեսակի մարզ. գծովիմ

«ՌԵՆԴԵՐՅՈՐԵՍԹ» ՍՊԸ (ՀԿՀՀ՝ 00142164, գրանցման համար՝ 264.110.853440, հասցեն՝ ՀՀ, Երևան, Պարույր Անանի փ., 11/1, այսուհետ՝ Ընկերություն), ի դեմս տնօրեն Նարեկ Ռազմիկի Սաֆարյանի, ով գործում է Ընկերության կանոնադրության հիման վրա մի կողմից, և

Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի նախարարությունը (այսուհետ՝ Նախարարություն), ի դեմս նախարարի տեղակալ Արամ Մեյմալյանի, ով գործում է համաձայն նախարարության կանոնադրության, մյուս կողմից, այսուհետ միասին՝ Կողմեր,

Նպատակ ունենալով նպաստել շրջակա միջավայրի պահպանությանն, բարելավմանն ու վերականգնմանն, ինչպես նաև անտառների վրա վնասակար ներգործությունների կանխարգելման կամ նվազեցման ուղղված համապատասխան աշխատանքների և միջոցառումների իրականացմանը,

Քարծր գնահատելով Հայաստանի Հանրապետությունում հատուկ պահպանվող և անտառային տարածքների բարելավման աշխատանքներում մասնավոր ընկերությունների ներգրավման և Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի պաշտպանության հարցերի կարևորությունը,

Կարևորելով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում քնական էկոհամակարգերի, այդ թվում հատուկ պահպանվող տարածքների գրոսաշրջային գրավչություն ունեցող օբյեկտների պահպանությանը,

Նպատակ ունենալով նպաստել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում քնական էկոհամակարգերում էկոտորիզմի զարգացմանը և հասարակության էկոլոգիական իրազեկվածության բարձրացմանը,

Հաշվի առնելով նշված նպատակին հասնելու գործում Նախարարության և Ընկերության համագործակցության կարևորությունը,

կնքեցին սույն համագործակցության հուշագիրը (այսուհետ՝ Հուշագիր) հետևյալի մասին՝

1. Հուշագրի ստարկան

1.1 Կողմերի պատրաստակամությունն էլ է հայտնում «Հ օրենսդրության սահմաններում միավորելու իրենց ջանքերը» ներդրելով իրենց մասնավորական մարդկային, ֆինանսական և տեխնիկական ռեսուրսներն ու ներումը՝ Հուշագրի 2-րդ և 3-րդ սանձիներով նախատեսված շրջակա միջավայրի պահպանությանը, բարելավմանն ու վերականգնմանն, ինչպես նաև անտառների վրա վնասակար ներգործությունների կանխարգելմանը կամ նվազեցմանն ուղղված փոխադարձ հետաքրքրությունն և կրկնայանդող համատեղ աշխատանքների և միջոցառումների իրականացման համար:

2. Կողմերի պատրաստակամությունը.

2.1 Ընկերությունը պատրաստակամ է՝

2.1.1 Խրականացիել Նախարարության հետ համաձայնեցված համատեղ միջոցառումներ և աշխատանքներ,

2.1.2 Հուշագրի շրջանակներում մշակել շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման ու վերականգնմանը, ինչպես նաև անտառների վրա վնասակար ներգործությունների կանխարգելման կամ նվազեցմանն ուղղված համապատասխան աշխատանքների և միջոցառումների նախագիծը՝ իր ֆինանսական միջոցներով համաձայնեցնելով Նախարարության հետ,

2.1.3 Հուշագրի շրջանակներում տրամադրել ֆինանսական աջակցություն շրջակա միջավայրի պահպանությանը, բարելավմանն ու վերականգնմանն, ինչպես նաև անտառների վրա վնասակար ներգործությունների կանխարգելմանը կամ նվազեցմանն ուղղված աշխատանքների և միջոցառումների իրականացման նպատակով,

2.1.4 Նախարարության հետ համաձայնեցված կարգով մասնակցել փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող համատեղ աշխատանքների և միջոցառումների իրականացմանը,

2.1.5 Նախարարության հետ համատեղ կազմակերպել հանդիպումներ և ընթերցումներ Հուշագրի շրջանակներում նախատեսվող միջոցառումների և աշխատանքների համաձայնեցման և իրականացման նպատակով:

2.2 Նախարարությունը պատրաստակամ է՝

2.2.1 Հուշագրի շրջանակներում Ընկերությանը ցուցաբերել մասնագիտական աջակցություն և ներկայացնել առաջարկներ համապատասխան միջոցառումների և աշխատանքների իրականացման նպատակով /այդ թվում՝ Հուշագրի շրջանակներում նախարարության ենթակայությամբ գործող պետական ոչ ստեղծարար կազմակերպությունների հետ համագործակցության վերաբերյալ/,

2.2.2 համակարգել Հուշագրի շրջանակներում իրականացվող աշխատանքները:

2.2.3 Ընկերության հետ համառոտ կազմակերպել հանդիսարաններ, ընտանիքային Հուշագրի շրջանակներում նախատեսվող միջոցառումների և աշխատանքների համաձայնեցման և իրականացման նպատակով:

2.2.4 Իր իրավասության շրջանակներում, աջակցել Ընկերությանը Հուշագրի շրջանակներում Ընկերության կողմից կնքվող գործարքների դեպքում օրենքով սահմանված կարգով նախատեսված /հարկման բազայի/ արտոնությունից օգուվելու հարցում:

3. Հուշագրի իրականացումը

3.1 Հուշագրի շրջանակներում իրականացվող գործողությունների կատարումը ապահովելու նպատակով Կողմերը կարող են Հայաստանի Հանրապետության օդնադրությամբ սահմանված կարգով կնքել առանձին պայմանագրեր կամ համաձայնագրեր, սյդ թվում՝ նախարարության ենթակայության տակ գտնվող պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների հետ, որոնցով կիստակեցվեն Հուշագրի շրջանակներում իրականացվող գործողությունները:

3.2 Հուշագրի շրջանակներում Ընկերությունը կցուցաբերի ֆինանսաձևան աջակցություն շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման, անտառների վրա վնասակար ենթգործությունների կանխարգելման կամ եվազեցման նպատակով: Ներդրվող ֆինանսական միջոցները պետք է օգտագործվեն բացառապես Հուշագրով, ինչպես նաև դրա շրջանակներում կնքված համաձայնագրերով և պայմանագրերով սահմանված նպատակների համար:

3.3 Կողմերը համաձայնվում են պարբերաբար միմյանց տեղեկացնել միջոցառումների և աշխատանքների պլանավորման, մշակման, ներդրման, իրականացման վերաբերյալ, ինչպես նաև խորհրդակցել ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող այնպիսի հարցերի շուրջ, որոնք Կողմերի կարծիքով, հնարավոր է՝ ուր հստակեցնեն երկկողմանի համագործակցության:

3.4 Հուշագիրը ֆինանսական պարտավորություններ չի առաջացնում Նախարարության համար:

3.5 Կողմերից ոչ մեկը չի կարող հանդես գալ մյուս կողմի անունից:

4. Հուշագրի գործողության ժամկետը, փոփոխումը և դադարեցումը

4.1 Հուշագիրն ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից և — տարի ժամկետով, փոխադարձ գրավոր համաձայնությամբ հնարավոր է ժամկետի երկարացում:

4.2 Հուշագիրը կարող է փոփոխվել և լրացվել Կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ՝ լրացուցիչ գրավոր Համաձայնագրով, որը կհանդիսանա Հուշագրի անբաժանելի մասը:

4.3 Կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ Հուշագրի գործողությունը կարող է դադարեցվել՝ այդ մասին ծանուցելով մյուս կողմին առնվազն 1 (մեկ) ամիս առաջ:

5. Այլ պայմաններ

5.1 Հուշագիրը կնքված է հայերեն լեզվով 2 օրինակից, որոնց ունեն հավասար իրավաբանական ուժ: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է մեկական օրինակ:

5.2 Կողմերը հավաստում են, որ ազատ են համագործակցելու, նույնաբնույթ համագործակցության հուշագրեր կնքելու, աշխատանքներ ու միջոցառումներ իրականացնելու այլ գործընկերների հետ:

5.3 Կողմերը չեն կարող հրապարակել Հուշագրի շրջանակներում փոխանակված կամ մյուս կողմից ստացված որևէ փաստաթուղթ կամ տեղեկատվություն՝ առանց մյուս կողմի նախնական գրավոր համաձայնության:

5.4 Կողմերի միջև ծագած վեճերը լուծվում են փոխադարձ համաձայնությամբ, իսկ դրա անհնարինության դեպքում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

5.5 Հուշագիրը հանդիսանում է մտադրությունների մասին համաձայնություն և չունի նախնական պայմանագրի ուժ:

6. Կողմերի վավերապայմանները

«ՈՒՆԴԵՐՖՈՐԵՍՍ» ՍՊԸ
ՀՎՀՀ՝ 00142164,
գրանցման համար՝ 264.110.853440,
հասցեն՝ ՀՀ, Երևան, Պարույր Սևակի փ., 11/1

Տնօրեն՝

Նշարկ Սահարյան

«Շրջակա միջավայրի նախարարություն»
Հասցե: ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության
հրապարակ Կառավարական տուն N3
Հեռ՝ 011818523

Նախարարի տեղակալ՝

Արամ Մեյմադյան

Կոտայքի մարզի Ջրվեժ գյուղի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը՝
 հաստատված 2002 թ. ՀՀ կառավարության կողմից

Ջրվեժ համայնքի հուշարձանների ցանկը

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Ամրոց	Ք.ա. 2-1 հազ.	գյուղից 1 կմ աե
Արձանագիր քար	13 դ.	
Բացօթյա կայանների համալիր «Ջրվեժ»	քարի դար	գյուղի հս մասում, բլուրների լանջերին
Բացօթյա կայան «Ջրվեժ-1»	քարի դար	
Բացօթյա կայան «Ջրվեժ-2»	քարի դար	
Գերեզմանոց	11-17 դդ.	գյուղի հվ-աե մասում
Խաչքար	11 դ.	
Խաչքար	1195 թ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	գերեզմանոցի ամ եզրին
Խաչքար	12-13 դդ.	գերեզմանոցի հին և նորհատվածների միջև, ճանապարհի եզրին
Խաչքար	13-14 դդ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Խաչքար	13-14 դդ.	նորակառույց մատուռում
Խաչքար	13-14 դդ.	նորակառույց մատուռում
Խաչքար	14-15 դդ.	եկեղեցու մոտ
Խաչքար	14-15 դդ.	
Խաչքար	15-16 դդ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Խաչքար	15-16 դդ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Տապանաքար	1596 թ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Տապանաքար	1651 թ.	գերեզմանոցի ամ

		մասում
Տապանաքար	17 դ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Տապանաքար	17 դ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Տապանաքար	17 դ.	գերեզմանոցի ամ մասում
Գյուղատեղի	4-16 դդ.	գյուղի աե կողմում
Դամբարանադաշտ	6-7 դդ.	գյուղի հվ-ամ մասում, «Աստրո» միավորման մոտ
Եկեղեցի	4-5 դդ.	գյուղի հվ-աե եզրի գերեզմանոցի հս մասում
Դամբարան	4-5 դդ.	եկեղեցուց հս-աե
Կոթող	4-5 դդ.	դամբարանի վրա
Խաչքար	13 դ.	ազուցված է եկեղեցու հս պատին, մուտքից աջ
Խաչքար	15-16 դդ.	ազուցված է եկեղեցու աե պատին
Խաչքար	15-16 դդ.	ազուցված է եկեղեցու հս պատին, մուտքից ձախ
Խաչքար Մելիքսեթի	16 դ.	ազուցված է եկեղեցու մուտքի աջ կողմում
Խաչքար	16 դ.	եկեղեցու բակում
Տապանաքար		եկեղեցում
Եկեղեցի	13 դ.	Քոսաղբյուրից 150 մ ամ, բլրի գագաթին, ամրոցի հվ-ամ մասում
Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին (Կաթողիկե)	1891 թ.	գյուղի հվ եզրին
Խաչքար	13 դ.	ազուցված է եկեղեցու մուտքի աջ կողմում
Խաչքար		ազուցված է եկեղեցու մուտքի վերևում
Խաչքար	16-17 դդ.	ազուցված է եկեղեցու հս ճակատին, մուտքից աե
Խաչքար	16-17 դդ.	ազուցված է եկեղեցու աե ճակատին
Դարպաս	19 դ.	եկեղեցուց 8 մ աե

Դարպաս	19 դ.	Եկեղեցուց 10 մ հս-ամ
Խաչքար	12-13 դդ.	ագուցված է դարպասի ձախ կողմում
Խաչքար	16-17 դդ.	ագուցված է դարպասի աջ կողմում
Չանգակատուն	1890 թ.	կից է եկեղեցուն ամ-ից
Գերեզմանոց		
Խաչքար		Եկեղեցուց հվ-աե
հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Խաչքար		
Տապանաքար		Եկեղեցու մոտ
Խաչքար		
Կոթող	7 դ.	գյուղի մեջ նորակառույց Թուխ Մանուկ սրբատեղիում
Հուշակոթող Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1976 թ.	գյուղի մեջ
Մատուռ «Վանքաքար» («Ծածկաքար»)	12 դ.	Քոսաղբյուրից 500 մ հվ
Սրբատեղի «Ամենափրկիչ»		գյուղում
Սրբատեղի Սբ. Սարգիս	ուշ միջնադար	Սբ. Կաթողիկե եկեղեցուց 6 կմ հվ-ամ
Վանական համալիր	5-15 դդ.	գյուղից 2-2.5 կմ աե, «Քոսաղբյուր» վայրում, գյուղից 1 կմ հվ-աե
Գավիթ	13 դ.	կից է միանավ եկեղեցուն և մատուռներին
Գերեզմանոց	14-18 դդ.	
Եկեղեցի	6-7 դդ.	
Եկեղեցի	13 դ.	կից է նախորդին հվ-ից
Խաչքար	13 դ.	Եկեղեցում, աե պատի մոտ
Խաչքար	13 դ.	Եկեղեցում
Խաչքար	13-14 դդ.	ագուցված է եկեղեցու հսպատին, ներքուստ
Խաչքար	13-14 դդ.	ագուցված է եկեղեցու հսպատին,

		ներքուստ
Խաչքար	13-14 դդ.	ագուցված է եկեղեցու հվպատին, ներքուստ
Խաչքար	13-14 դդ.	եկեղեցում, հս պատի մոտ
Խաչքար	13 դ.	եկեղեցու մուտքից հս
Մատուռ	7 դ.	
Մատուռ	13 դ.	դարավանդի վրա, ճամփիեզրին
Խաչքար		մատուռում
Խաչքար		մատուռում
Խաչքար		մատուռում
հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Կառույցներ տնտեսական	17 դ.	մատուռի տարածքում
Պարիսպ	13-17 դդ.	
Հնձան	13-14 դդ.	

Հավելված 3.
Հանրային քննարկման արձանագրություն, ավագանու որոշում

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Կոտայքի մարզ, Ջրվեժ համայնք, Ջրվեժ գյուղում նախատեսվող «Ջրվեժ անտառապարկում» արդի լուծումներով հանրային այգու հիմնման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման առաջին հանրային լսումների վերաբերյալ:

01.04.2024թ.

Ջրվեժ բնակավայր

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (21.06.2014թ. ՀՕ-110-Ն) համաձայն, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 19.11.2014թ. թիվ 1325-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով 2024թ. ապրիլի 1-ին ժամը 16:00-ին Ջրվեժի համայնքապետարանի շենքում տեղի ունեցավ «ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ԱՊ Ընկերության կողմից «Ջրվեժ անտառապարկում արդի լուծումներով հանրային այգու հիմնում» նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտի վերաբերյալ առաջին հանրային լսումը:

Հանրային լսումները վարում էր համայնքի ղեկավար Նորայր Սանթրոսյանը, ով հանդես եկավ բացման խոսքով և նախաձեռնող կողմին առաջարկեց ներկայացնել նախագիծը: «ՌԵՆԴԵՐՖՈՐԵՍ» ԱՊ ընկերության ներկայացուցիչը ներկայացրեց նախագծով նախատեսված շինությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ կապված դիտահարթակի, աշտարակի, յոգայի հարթակի և ավտոկայանատեղիի հետ: Ներկայացուցչի կողմից տրվեցին տեղեկություններ այն մասին, որ աշխատանքների *իրականացման ընթացքում ծառահատումները հասցված են նվազագույնի, կայանատեղին նախատեսված է լինելու մինչև 197 ավտոմեքենայի համար և չի ասֆալտապատվելու, նախատեսվում են սիզամարզեր, կառուցվելու են ճեմուղիներ՝ հարմարեցված ուղեվեժին, դիտաշտարակի կոնստրուկցիաները լինելու են մետաղից, նախատեսվում է նաև ծառերի վերականգնում և բուծում:

ՀԱԱԳ մասնագետ Հրանուշ Ալեքսանյանը նշեց, որ նախատեսվող գործունեության մեջ պահպանվում են օրենսդրության բոլոր պահանջները՝ կապված անտառապարկի կանոնադրության հետ: Աշխատանքների իրականացման ընթացքում օգտագործվելու են ձայնի խլացուցիչներ՝ ձայնի մեկուսացման նպատակով:

Ընկերության ներկայացուցիչը նշեց, որ տարածքի մուտքը լինելու է անվճար, իսկ ավտոկայանատեղին՝ վճարովի, որից հավաքված գումարը պատկանելու և ուղղվելու է անտառապարկի կարիքներին:

Համայնքի ղեկավարին հետաքրքրում էր՝ արդյո՞ք նախատեսվում է արևային վահանակներով ապահովել լուսավորությունը: Նախաձեռնող կողմի ներկայացուցիչը նշեց, որ կան արևային լուսավորության պրոժեկտորներ, որոնցով էլ կատարվելու է տարածքի լուսավորությունը:

Համայնքի ղեկավարը նաև հարց բարձրացրեց տարածքում հետագա հսկողության իրականացման վերաբերյալ: Ընկերության ներկայացուցիչը նշեց, որ հետագա հսկողությունն իրականացվելու է արգելոցապարկային համայնքի կողմից:

Հնչեցին հարցեր կապված աշխատատեղերի և այլ ներդրումային նախագծերի հետ:

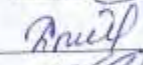
Այլ առաջարկներ և հարցեր չհնչեցին:
Որոշեցին

Ամփոփելով լսումների արդյունքները համայնքի ղեկավարի և մասնակիցների կողմից գործունեությունը արժանացավ հավանության, պայմանով, որ պահպանվեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգերը և չափորոշիչները:

Ջրվեժի համայնքի ղեկավար
Հանրային լսումների
պատասխանատու (արձանագրող)

Ն. Մանթրոյան

Ս. Հովհաննիսյան

«ՌԵՆՆԵՐՖՈՐՆՍ» ՍՊԸ

Արթուր Հովհաննիսյան

Մասնակիցների ցանկը կցվում է:

Ց ՈՒ Ց Ա Կ

Վեժ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶՐՎԵժ ԲՆԱՎԱՎԱՅՐՈՒՄ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻՆԻ 1-ԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐԴՎԱԾ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՄՏԱՍԿԹՆԵՐԻ

Ազգանուն, անուն	Բնակության վայրը	Հեռախոսահամար, էլեկտրոնային հասցե	Ստորագրություն
Արմեն Գրիգորյան	Շիրակ 52, ք. 34	093637001 armen@rondatafor.com	
Արմեն Խոսրոբյան	Վայոց ձոր 25/1 ք. 22	098 80 45 48	
Գրիգոր Երզնկյան	Վերին Երզնկ ք. 3	0774-188308	
Յուրայ Կիսակչյան	Ք. Մ. Ս. Կիսակչյան	0374-93-8846 25	
Արմեն Խոսրոբյան	Նոր Երզ 609 ք. 4-46-4	091-93-86-75	
Վերա Կարապետյան	Մոլ. կոթ. 5 հարկ. Կ. Երզնկ	090 13 7 91	
Արմեն Կարապետյան	Վ. Երզնկ ք. Կ. Երզնկ ք. 32, ք. 44	0960222122	
Արմեն Կարապետյան	Վ. Երզնկ ք. Կ. Երզնկ ք. 3582	084400095	
Արմեն Կարապետյան	Վ. Երզնկ ք. Կ. Երզնկ ք. 216	091 19 30 55	
Արմեն Կարապետյան	Վ. Երզնկ ք. Կ. Երզնկ ք. 16	09999 1 3 40	
Արմեն Կարապետյան	Վ. Երզնկ ք. Կ. Երզնկ ք. 144	091 84 4 3 23	

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ
ՋՐՎԵՄ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ**

Հայաստանի Հանրապետության Կոտայքի մարզի Ջրվեժ համայնք, Մեղրոնյան փողոց 76
010-684929, 060-535553 jrvzh.kotayq@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

«12» ապրիլի 2024 թվականի N 39-Ա

**ՆԱԽԱՏԵՆՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆԸ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Տեղալեռնի ինքնակառավարման մասին» օրենքի 18-րդ հոդվածի առաջին մասի 42-րդ կետի, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 11-րդ և 16-րդ հոդվածների, Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ի թիվ 2343-Ն որոշման հավելվածի 28-րդ կետի պահանջներով և հաշվի առնելով այն, որ առաջին հանրային լսմանը բանավոր կամ գրավոր դիտողություններ կամ առաջարկություններ չեն ներկայացվել, համայնքի ավագանին **որոշում է.**

1. Ջրվեժ համայնքի Ջրվեժ գյուղի «Ջրվեժ անտառապարկում արդի լոճոմներով հանրային այգու հիմնում» նախատեսվող գործունեության իրականացմանը տրամադրել նախնական համաձայնություն:
2. Առաջարկել համայնքի ղեկավարին՝ սույն որոշումը, հանրային լսման արձանագրությունն ու տեսագրությունը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետներում տրամադրել լիազոր մարմինն և նախաձեռնողին:
3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում ստորագրման օրվանից:

	կողմ (13)	դեմ (0)	ծեղնապահ (0)
ՆՈՐԱՅՐ ՍԱՆԹՐՈՍՅԱՆ			
ՀԱՅԿ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ			
ԼՈՒՍԻՆԵ ԵՐԻՑՅԱՆ			
ԳՈՌ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ			
ԳԱՅԱՆԵ ՄԵԼՔՈՒՄՅԱՆ			
ԱՐԹՈՒՐ ՊԱՊԱՆՅԱՆ			
ՎԱՐՄԵՆԻԿ ԲԼԵՅԱՆ			
ՀՈՒՍԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ			
ԿԱՐԻՆԵ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ			
ՔՅԱՆՈ ՀԱՍՈՅԱՆ			
ՄԵՏԱՔՍՅԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ			
ԳՐԻՇԱ ԿՈՐԱՅԱՆ			
ԱՆՆԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ			

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ ՆՈՐԱՅՐ ՍԱՆԹՐՈՍՅԱՆ

2024 թ. ապրիլի 12
n. Ջրվեժ

7. Ընտրյալ հասույթի պահպանող և (կամ) պատճառագրողին հոշարմաների տարածմանը (պահպանման գործիքներ)

վրա
Խոշարման անվանումը, կարգավիճակը և արժև

8. (*) Հատուկագնի սահմանափակումներ

համաձայն համայնքի գլխավոր հատուկագնի

(տեղեկում դրանք պատրաստված, պատրաստվող օբյեկտներ, հանձնարարականության և նյութատեղեկանքների և ուր օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

Ն Ա Խ Ա Գ Մ Ա Յ Ի Ն Դ Ա < Ա Ն Ջ Ն Ե Բ Ը

հատուկագնի (*) եզված գրույթների գրաֆիկական պարայությունը կրամայրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ (1:500)

9. Կարողություններ/ստանդարդային սահմաններ՝ մշակել, Ջրվերի աղբային պարկի վերակառուցման նախագիծ՝ անշարժ գույքի նկատմամբ խափանիչների պետական գրանցման N 12042024-07-0170 վերականգնող շրջան հողատնային սահմաններում

(Ընկերվ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և երկրաբնութագրի կայուն փաստաթղթերի պահանջները, որտեղ նախատեսվում է հողատնային սահմանների կարգավորման և կառուցման միջանկյալ պայմանները, առաջարկություններ ներկայացված օբյեկտներին, սահմանների, ստանդարտների, պատճանների համահամարումներ և ստանդարտների վերաբերյալ)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր)

համեմատյալ գլխավոր հատուկագնի

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողատնայինից (օբյեկտներից) (մետր)

գործող կողմերի համաձայն

9.3. Թղթատրեքի բարձրությունը (մետր)

մինչև 10.0 մետր վերին հատուկագնային կետից

սահմանային հարկանքային բարձրությունը գերազանցող շենքերի և շինությունների նախագծման դեպքում՝ ՀՀ ԼՆ ՊԵ 02-2006 «Ինժեներական շինարարության նախագծման ներքին»-ի պահանջները, որոնք վերաբերում են սահմանների անսահմանում խառնուրդի կարգավորմանը (մետր)։ Ենթակարգության բարձրության միջնատրեքներ և այլն)

9.4. Կատարյալստանդարտային խտության գործակիցը (կատույցի, կատուցման) ընդհանուր մասերի հարաբերությունը հողամասի մասերի հետ

1,0

9.5. Կատարյալստանդարտային սովորող (կատուցանարարող) լանդշապի ստանդարտի հարաբերությունը հողամասի մասերի հետ (անվանումը) (%)

50 %

9.6. Կատարյալստանդարտային սովորող (կատուցանարարող) ստանդարտի հարաբերությունը հողամասի մասերի հետ (անվանումը) (%)

50 %

9.7. այլ պահանջներ

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների բանդան կամ ստեղծագործման (ապահովում) պայմանները և աշխատանքների ենթակայությունը

11. Արտադրանք, կիսավերջ և առաջին հարկերի սպառման օգտագործման պայմանները

12. (*) Ինժեներական ջրանցքեր և սարքավորումներ

*Ինժեներները դրույթում ունեցող և նախագիծը ներակատարողներին ու ցանցերի նկատմամբ

12.1. (*) ցանցատարարարում կրողի, տար ջրի մատակարարում

կոչվում է

Ինժեներական մատակարարող գործակալության օրենքային պայմանները

12.2. (*) Էլեկտրամատակարարում

կոչվում է

Ինժեներական մատակարարող գործակալության օրենքային պայմանները

12.3. (*) Գազամատակարարում

կոչվում է

Ինժեներական մատակարարող գործակալության օրենքային պայմանները

12.4. (*) Էլեկտրոնային հաղորդակցության մատակարար կրողը (նկատյալ գիտակցող)՝ անդամակցող

կոչվում է

Ինժեներական N 1 հավելվածի 57-րդ նստի 2-րդ ներդրումը՝ սահմանված նյութագրի ստեղծմանը

12.5. Թող նստմանը

12.6. Զայրահանգություն

համայնքային

13. Պարտքի ինժեներական նախագատարատում

14. Բարեկարգում

15. Շինարարական նյութեր

16. Պաշտպանական կառույցներ

17. Հակահրդեհային սարքավորումներ

18. Հաշմանդամների և բնակչության սանվազաբարձի խոնարհի արգելափակման միջոցառումներ

19. Շրջանա միջավայրի պահպանում

20. Շինարարության կազմակերպում

21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման վաղեմը

22. Ապագայի փաստաթղթերի փոխանցման հարցերի ներկայացման պահանջներ

23. Միջանկյալ համաձայնագրում

24. Հաստատական քննարկումներ

25. Համաձայնագրումների կամ Մանրագրային նորմատիվային ակտերում

26. Ցուցանիշների շտապումների սեյստրոն

27. Բարձրագույն կանոնադրության անվտանգ լուսավորման պահանջներ

28. Այլ հարցեր

ՋՐԿԵԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԴԵԿՐԱՄԻՆ

4.5.

Handwritten signature of the official.

Լ.ԱՄԹՊՈՅԱՆ

Կազմակերպիչ ջրահողում
որտեղի կայաներում, ջրառնային, ինժեներական արձանագրության միջոցառումները
Պարտքի բարեկարգիչ և կանաչապատի
ստեղծմանը պահանջներն մշակողը (սահմանվածը, կանոնադրում, նախագրային ակտերի միջոցով) ընդունում, գրվածք և այլն
Ստեղծման արտադրության շինարարական նյութերը
Շինարարական կտրված պայմաններում արտադրությունը տեղեկացրել է նախագծի լուսավորման, պայմաններին, պայմաններին, պահանջներին (սահմանվածը)
Կանոնադրության միջոցով մարմնացրել և ստեղծել
արձանագրության միջոցառումները
Արդյունքի ներքին համաձայն
Մանրագրային նորմատիվային ակտերում միջոցառումները

Շրջանա միջավայրի պահպանման արգելափակման միջոցառումները

Շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու համարին ժամանակացույցը
Կանոնադրություններ շինարարության հետ կապված անվտանգության արգելափակման, ջրառնային տարածության և արտադրության անվտանգ աշխատանքի կանոններն մշակողը

Մեկուկես տարի
Որքան ևս առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման վաղեմը

Լ Ր Կ Ց ՈՒ Յ ի Չ Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ե Ր Ը

Գրքի փոխանցման
Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանների փոխանցման արգելափակման կամ նախագծի կազմակերպմանը կրթի կառույցով համապատասխան իրականացնելու

Համաձայնագրում համարի դեմոնստրացիա
Գրքից հարկի կամ Հայաստանի Հանրապետության արտադրության կանոնադրության դրույթում շտապումները մարմնացրելու հետ կապված համաձայնագրում, որում է նաև արտադրության փոփոխման նախագրային N 1 հավելվածի 27-րդ կետով նախատեսված դրույթում

Հայաստանի Հանրապետության արտադրության անվտանգության միջոցառում և կարգը

Համաձայնագրում «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր»
«Գազարտ կոմիտե» և «Բարձրագույն էլեկտրապահպան» ՓԲԸ-ի հետ կապված իրենց կողմից համաձայնագրված արձանագրության կանոնները կարգադրությունները և այլ փաստաթղթերի կազմակերպման հետ կապված N 1 հավելվածի 28-րդ կետով անվտանգության դրույթում (սահմանվածը) նախատեսված սահմանափակումները (նախատեսվածը) հետ

222

Շինարարության թուղթերի կազմակերպման շտապումները
Հ.Ս.Ս.Թ.Պ.Ս.Ս. Միջանկյալ կանոնադրության կազմիչ ջրահողի կազմակերպության ակտերից մեկում

Նախագիծը հաստատման ենթարկվելու հետևանքով